

Oj, lepo je res na deželi

Zbornik ob 20-letnici
Združenja turističnih kmetij Slovenije
1997–2017

Združenje Turističnih Kmetij Slovenije

Oj, lepo je res na deželi

Zbornik ob 20-letnici

Združenja turističnih kmetij Slovenije

1997-2017

Oj, lepo je res na deželi
Zbornik ob 20-letnici Združenja turističnih kmetij Slovenije
1997–2017

Izdajatelj:
Združenje turističnih kmetij Slovenije

Uredila:
Darja Verbič

Besedila:
Stane Bizjak, Vesna Čuček, Renata Kosi, Jožica Krašovec, Darja Verbič

Lektoriranje:
Milojka Mansoor

Oblikovanje in računalniški prelom:
Mint colibri oblikovanje • Tina Pregelj Skrt, s. p.

Fotografije:
arhiv Združenja turističnih kmetij Slovenije,
arhiv Slovenske turistične organizacije/Jošt Gantar,
Tomo Jeseničnik

Fotografija na naslovnici:
arhiv Slovenske turistične organizacije/Jošt Gantar

Tisk:
Grafika Gracer, d. o. o.

Število izvodov: 1000

Celje, november 2017

Kazalo	
Zaupati si moramo	7
Tako se je začelo ...	8
Vilminih deset	12
I. Dober glas seže v deveto vas	15
1. Katalogi turističnih kmetij	15
2. Sejmi, prireditve in borze	17
3. Študijska potovanja za novinarje	19
4. Odnosi z javnostmi	20
5. Oglaševanje v medijih	21
6. Spletne strani	22
7. Družbena omrežja (Facebook, Instagram)	22
8. Fotografije, ki pripovedujejo zgodbe	23
II. Koristi ni, če mlin stoji in jezik molči	25
1. Ureditev pogojev za opravljanje dejavnosti	25
2. Kategorizacija nastanitvenih obratov	25
3. Obdavčitev kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih stavb	25
4. Predelava živil živalskega izvora	26
5. Zaposlovanje na kmetijah	26
6. Pavšalni prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje	26
7. Trošarina za alkohol in alkoholne pijače	27
III. Kar ti v glavi ostane, ti nihče ne vzame	29
1. Sodelovanje s kmetijskimi svetovalci	29
2. Po znanje in ideje v tujino	29
3. Letna srečanja članov ZTKS	30
4. V gosteh na kmetiji	30
IV. Čas setve še ni čas žetve	33
1. Počitnice brez meja	33
2. Razvoj specializirane ponudbe na turističnih kmetijah	33
3. Uživajmo brez meja	34
4. Ohranimo gastronomsko dediščino	35
5. Qualitool	36
6. Spoznavajmo in uživajmo	36
7. Pomoč članom, ki so se znašli v težavah (požari, bolezni)	37
8. Članstvo v različnih organizacijah	37
9. Sodelovanje pri organizaciji posebnih dogodkov	38
10. Humanitarna aktivnost v letu 1998:	39
jesenske počitnice za otroke iz Posočja	

Oj, lepo je res na deželi (slovenska narodna pesem)

Zaupati si moramo

Spominjam se, kot da bi bilo včeraj: sedeli smo za mizo, pred nami je bil velik kup rjavih kuvert, v njih pa vabila turističnim kmetijam po vsej Sloveniji, naj se pridružijo nastajajočemu združenju. Priznam, nekoliko nas je bilo strah, morda je kdo celo razmišljal, da smo se prenaغلili, a poti nazaj ni bilo. Vesnin pogum nam je vlival moč.

Slabo leto po razpadu agencije Vas je tlela ideja o ustanovitvi organizacije, ki bi povezala našo ponudbo, jo predstavila domačim in tujim turistom, nam odprla vrata v turistični svet. Treba jo je bilo uresničiti.

Danes, po dvajsetih letih, vemo, da je imel kmetijski svetovalec Marjan Dolenšek zelo prav, ko je med svetovalke celjskega zavoda prenesel idejo Andreja Goloba in nas nagovoril ter spodbudil k ustanovitvi združenja. Kdo ve, kaj bi se (ali se ne bi) zgodilo, če ne bi kmetje tedaj »stopili skupaj« in poskrbeli zase. Usmerjala nas je zdrava kmečka pamet, voljo pa so nam dajali rezultati, merjeni tako v izboljšani zakonodaji kot v številu gostov in njihovih prenočitev. In letos, po dvajsetih letih delovanja združenja, lahko rečem, da je za nami ena najuspešnejših turističnih sezon.

Kmetje na turističnih kmetijah smo »dozoreli«. Na medsebojnih srečanjih, na številnih izobraževanjih in študijskih turah, z izmenjavami mnenj smo naše turistične kmetije odprli gostom. Vemo, da so lep pogled, svež zrak in čista postelja premalo. Domača hrana, pridelana na zemlji in pripravljena na sodoben način z upoštevanjem tradicije, je naš največji adut. Na to ne smemo pozabiti. Pa prijaznost pri delu z gosti, pripravljenost, da prisluhnemo njihovim željam, ali da celo uganemo, kaj želijo, in jim ustrežemo. Osebn pristop, ki so ga deležni na kmetijah, je neprimerljiv z vsem, kar ponujajo hoteli. Nasmešek, morda kdaj opravičilo, če smo pri svojih dejanjih trdi, kmečki.

Po dvajsetih letih je marsikateri od kmetov, ki so se med prvimi včlanili v združenje, posle že predal drugi generaciji. Ta prihaja na trg s svežimi, drznimi idejami; včasih tako drznimi, da jo je treba nekoliko ustavljati. A to je generacija prihodnosti, generacija, ki ji niso tuje nove oblike komuniciranja. Brez spleta, Facebooka, Instagrama tudi turizma na kmetijah ni več in nam, ki stavimo na modrost in izkušnje, to ni najbližje. Zato je prav, da posle prevzemajo mladi; prepričan sem, da je na sončni strani Alp še dovolj prostora za nove turistične kmetije. Prihajajočim rodovom smo v tem času tudi, ali pa predvsem s pomočjo združenja utrdili temelje, na katerih lahko gradijo kmečko turistično prihodnost.

Veliko smo se naučili v dveh desetletjih, veliko se še moramo. Imamo pa še eno nalogo: učiti moramo goste ali učiti se morajo tudi gostje, saj na kmetijah ni tako kot v hotelih. Naj jih ne preseneti vonj po hlevu, naj bodo primerno obuti za hojo po makadamu, naj ne pričakujejo brezalkoholnih pijač iz trgovine; otroke naj pripravijo na bližnja srečanja z živalmi. Zaupati si moramo.

Pot, na katero smo stopili pred dvema desetletjema, je bila pravilno izbrana. Mlajše generacije naj jo tlakujejo naprej. Da bo dober glas o slovenskih turističnih kmetijah segel v deveto vas. In da bomo ob prihodnji obletnici lahko ponosni na doseženo.

Venčeslav Tušar, predsednik Združenja turističnih kmetij Slovenije

Tako se je začelo ...

ZAPISNIK
Ustanovnega občnega zbora ZDRUŽENJA TURISTIČNIH KMETIJ SLOVENIJE, ki je potekal v Termah Zreče, dne 4.11.1997. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo 250 predstavnikov turističnih kmetij.

Predsednica iniciativnega odbora za ustanovitev združenja ga. Vilma Topolšek je pozdravila vse navzoče in otvorila ustanovni občni zbor. V nadaljevanju je predstavila dosedanje delo iniciativnega odbora ter predstavila poslovnik dela občnega zbora. Po sprjcu poslovnika, ki so ga navzoči soglasno potrdili, je predlagala člane za delovno predsedstvo, verifikacijsko in volilno komisijo.

Za delovno predsedstvo, verifikacijsko komisijo, volilno komisijo, zapisnikarja in overovatelja zapisnika so bili predlagani in soglasno potujeni naslednji člani:

Delovno predsedstvo:
predsednica ga. Lili Šeruga, člani: g. Alojz Firbas, ga. Vida Habinc - Rozman in ga. Vesna Čuček

Verifikacijska komisija:
predsednik g. Konrad Arbaiter, člana: ga. Bernarda Ravnjak in ga. Jožica Črešnik

Volilna komisija:
predsednik g. Jože Škrlec, člana: ga. Simona Grmelj in ga. Cvetka Ješovnik

Zapisnikar: ga. Slavica Strelec

Overovatelj zapisnika: ga. Milena Zdobšek in ga. Hilda Goršek

Predsednica delovnega predsedstva je predlagala naslednji dnevni red dela občnega zbora:

1. Pozdravni nagovor župana občine Zreče
2. Nagovor direktorja republiške uprave za pospeševanje kmetijstva g. Borisa Ježa
3. Predstavitev delovanja avstrijskega združenja turističnih kmetij
4. Predstavitev statuta Združenja turističnih kmetij Slovenije in razprava o statutu
5. Poročilo verifikacijske komisije
6. Potrditev sklepa o ustanovitvi
7. Potrditev statuta združenja
8. Volitve organov upravljanja
9. Predstavitev programa dela za leto 1998 z razpravo
10. Razno

ad.7. Potrditev statuta združenja
Člani združenja so z večino glasov sprejeli Statut združenja turističnih kmetij Slovenije.

ad.8. Volitve organov upravljanja
Predsednik volilne komisije g. Škrlec da na glasovanje način volitev. Člani so z večino glasov sprejeli sklep, da je glasovanje o organih društva javno.

Za predsednico združenja je bila s 139 glasovi izvoljena:
Vilma Topolšek, Križevce 11, Stranice

Pravni odbor Združenja turističnih kmetij Slovenije v naslednji sestavi je izvoljen s 139 glasovi:

Michael Trcmel, Bokračji 28, Puconci
na Špeh, Podvolovjek 31, Luče ob Savinji
mc Stern, Jamnica 10, Privalje
iz Firbas, Cogetinci 60, Cerkvenjak
I Vertovšek, Veliki Kamen 42, Koprivnica
o Šeruga, Sela pri Ratežu 15, Otočec
na Mulej, Selo 20, Bled
na Vrbovec, Vir pri Stični, Ivančna Gorica
račko, Vodole 6, Maribor
vretič, Drašiči 2b, Metlika

Odbor Združenja turističnih kmetij Slovenije v naslednji sestavi je izvoljen s 139 glasovi:

Hrastno 5, Šentrupert
Habinc, Poljšica 4, Podnart
Ravnjak 33, Ljutomer

Združenja turističnih kmetij Slovenije v naslednji sestavi je izvoljena s 139 glasovi:

ad. Graščina 20, Slovenj Gradec
Krog 16, Pomikva
etinci 26, Vitomarci

Slovenija je resnično biser v srcu Evrope: bogata z naravnimi, krajinskimi in tradicionalnimi posebnostmi ter dobro ohranjeno naravo. To nam ponuja priložnosti za pridelke in proizvode višje kakovosti, kot tudi za doseganje sinergij s turizmom na podeželju, kar vsako leto spoznava čedalje več turistov, ki k nam ne prihajajo zato, ker smo poceni, ne zato, ker nimajo druge ideje, ampak zato, ker smo edinstveni.

Ko združimo našo raznoliko naravo, naša raznolika narečja in tudi različnost v prehrani, ugotovimo, da smo res najboljša svetovna destinacija.

In del slovenskega turizma – mogoče celo njegov najboljši del ste slovenske turistične kmetije. Poleg lepote Slovenije združujete tudi ljubezen do naše zemlje, ljubezen do slovenske hrane ter prijaznost, ki je za nas tako značilna. V imenu slovenske države se vam prijazno zahvaljujem in vas prosim, da takšni ostanete tudi v prihodnje.

Mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Združenje je pripomoglo k temu, da smo se kmetje povežali, si začeli izmenjevati izkušnje, skupaj nastopati na prireditvah doma in v tujini ter sodelovati s Slovensko turistično organizacijo, zbornico in ministrstvi. Z zadnjimi smo se včasih trdo pogajali, a smo dosegli boljše razmere za naše delo. Na izobraževanjih in strokovnih ekskurzijah po tujini smo videli veliko primerov uspešnega dela, a smo hkrati spoznali, da se lahko merimo s tujino oziroma da lahko tujci pridejo k nam in se tudi od nas česa naučijo.

Zagotovo smo lahko zgled pri pridelavi hrane, ki jo ponujamo gostom. Na tem področju moramo biti pogumnejši in poudariti, da je to, kar na kmetijah ponudimo na krožnikih, domače, s kontroliranim poreklom. Povedati moramo, da vsega ne moremo pridelati sami, zato sodelujemo s sosednjimi kmetijami. Tiste turistične kmetije, ki bodo prepoznavne po dobri domači hrani, bodo v prihodnosti izstopale.

Alojz Firbas

Po statutu združenja so organi Združenja turističnih kmetij Slovenije naslednji:

- skupščina,
- upravni odbor,
- nadzorni odbor,
- razsodišče.

Volilna skupščina se izvede vsaka štiri leta.

Delovno predsedstvo na ustanovnem občnem zboru, Zreče, 1997

Turistične kmetije smo poživitev turizma. Če ne bi bili povezani v združenje, bi delovali nepovezano, vsak bi se trudil po svoje, se boril z birokratskimi ovirami, iskanjem znanja ipd. Mladi (kmetje) morda danes mislijo, da povezovanje-ker so stvari utečene-ni potrebno, a sam menim nasprotno. Ko smo pred dvajsetimi leti prišli z različnih koncev Slovenije, smo imeli različna znanja in izkušnje, a podobne

težave. Zdaj imamo več znanja in izkušenj, težave pa lažje premagujemo, če nas je več. Tudi v tujini, kamor zahajamo na strokovne ekskurzije, ni nič drugače; tudi tam so kmetje povezani. Takšni imamo v prihodnosti veliko možnosti za razvoj. V turizmu na kmetiji vidim perspektivo za mlade.
Jože Soklič

Člani upravnega odbora

1997–2002

Vilma Topolšek, predsednica
Mihael Tremel
Ana Špeh
Franc Štern
Alojz Firbas
Karel Vertovšek
Slavko Šeruga
Damjana Mulej
Damijana Vrhovec
Anton Bračko
Jože Mavretič

2002–2006

Vilma Topolšek, predsednica
Milan Belec
Alojz Firbas
Milan Hlebec
Marija Karat
Milena Marolt
Karel Vertovšek
Slavko Šeruga
Jože Mavretič
Damjana Vrhovec
Lado Debeljak
Venčeslav Tušar
Anuška Štekar

2006–2010

Vilma Topolšek, predsednica
Milan Belec
Milena Marolt
David Černogoj
Milena Tomše
Domen Zorko
Zvonko Žagar
Marija Karat
Alojz Firbas
Franc Roškar
Damjana Vrhovec
Jože Porenta
Aleksander Mladovan
Franc Jelušič
Peter Brus

2010–2014

Venčeslav Tušar, predsednik
Vilma Topolšek
Alenka Korpnik
David Černogoj
Milena Tomše
Eva Šeruga
Marjan Lovrec
Darinka Kodrič/Boris Uranjek
Zvonko Žagar
Milan Hlebec
Breda Gnamuš
Milan Bizjan
Anuška Štekar
Saša Jereb
Franc Jelušič
Gabrijela Marija

2014–2018

Venčeslav Tušar, predsednik
Vilma Topolšek
Alenka Korpnik
David Černogoj
Katarina Colnar
Matija Vimpolšek
Miro Juhart
Zvonko Žagar
Barbara Štern
Breda Gnamuš
Milan Bizjan
Jordan Cigoj
Jože Soklič
Iztok Race
Jani Božič
Jože Želko

Člani nadzornega odbora

1997–2002

Vida Rozman Habinc
Ivan Gorenc
Vida Ozmec

2010–2014

Milena Zdolšek
Izidor Škerlj
Tone Čič

2002–2006

Milan Krišelj
Oton Samec
Gregor Protner

2014–2018

Boris Uranjek
Anuška Štekar
Damjana Vrhovec-Rijavec

Člani razsodišča

1997–2002

Marjan Tovšak
Milena Zdolšek
Justina Veršič

2010–2014

Jože Želko
Marina Kumprej
Sonja Ozmec

2002–2006

Janez Globevnik
Stanko Kert
Rajko Štefanič

2014–2018

Saša Jereb
Alojz Firbas
Danijela Cerjanec

2006–2010

Jože Soklič
Ana Kumer
Anuška Štekar

Kmete pestijo podobne težave, zato smo povezani močnejši. V mislih imam predvsem neurejeno zakonodajo v delu, ki izenačuje tiste kmetije, ki si ta naziv zaslužijo (ker imajo živali, imajo doma pridelano hrano ipd.), in tiste, ki se »skrivajo« pod tem nazivom (pa nimajo niti hleva niti njive). Potem se pa zgodi, da so kaznovani tisti, ki imajo v jedilnici dva sedeža več, kot je predpisano in dovoljeno, drugi, ki imajo desetine več sedežev, pa se izognejo kaznim. Na zadnji

ekskurziji po južni Tirolski smo videli, da pri njih pravila veljajo za vse enako in da se jih tudi vsi dosledno držijo. Na to sem ves čas opozarjala kot članica upravnega odbora in na tem področju ima združenje še veliko dela. Vsi skupaj pa si moramo prizadevati za kakovost pri pridelovanju domače hrane, za ekološki razvoj. V tem vidim prihodnost turizma, prihodnost Slovenije.

Milena Tomše

Vsako stvar, ki smo jo v združenju dosegli v zadnjih dvajsetih letih, štejem za dosežek. Morda bi posebej omenila aktivnosti, povezane z ureditvijo pogojev za opravljanje dejavnosti: ločiti je treba, kaj je turistična kmetija in kaj gostilna, kaj ponuja ena in kaj druga. V tej smeri je treba izobraziti tudi goste, ki velikokrat ne vedo, da na vsaki kmetiji ne

moreš dobiti več vrst vina, da so igrače za otroke npr. listki in kamenčki, ne pa igrače, kakršne imajo doma ... Večji poudarek moramo nameniti lastnim pridelkom in pristnosti: menim, da tega ne sme preseči ponudba (npr. velnes, bazen), ki je na nekaterih kmetijah že kar preobsežna.

Damjana Vrhovec-Rijavec

Vilminih deset

Vilma Topolšek je bila na ustanovnem zboru Združenja turističnih kmetij Slovenije novembra 1997 v Zrečah soglasno imenovana za prvo predsednico tega združenja. Tudi po štirih in nato osmih letih predsednikovanja so ji člani združenja podelili nov mandat, tako da je slovenske turistične kmete vodila tri mandate oziroma dvanajst let. Še vedno je aktivna članica upravnega odbora.

V ducatu predsedniških let je krmarila med željami kmetov, med birokratskimi ovirami, sedala za mizo skupaj z ministri in direktorji. Bila je gostja številnih radijskih in televizijskih oddaj, s svojimi izjavami in mnenji je sodelovala v časopisih in revijah doma in v tujini. Po dvajsetih letih delovanja združenja, ko je s svojim odločnim nastopom orala ledino pri povezovanju turističnih kmetij, je svoje spomine strnila v deset točk:

Prvega ne pozabiš nikoli

Takoj po izvolitvi je bilo treba zavihati rokave, začeti z nič. Ideje, kaj in kako delati, so se rojevale, prva stvar pa je bila misel na izdajo promocijskega kataloga, v katerem bi se predstavile naše kmetije. Od trenutka, ko sva z Darjo (Verbič) za mizo v naši jedilnici zasnovali katalog, pa do trenutka, ko sem prvi izvod dobila v roke, je preteklo le nekaj mesecev. Oblile so me solze, saj kar nisem mogla verjeti, da se je na Slovenski turistični organizaciji, na turističnem ministrstvu in na Delu našlo toliko dobrih ljudi, ki so nam pomagali pri tem projektu. Združenje tedaj ni imelo sredstev, tako da smo jih nastrgali povsod, kjer je bilo mogoče. Prvi katalog je zame še vedno najlepši, tudi zato, ker je bil tako dobro sprejet tako pri domačih kot pri tujih gostih.

Brez denarja ni muzike

Združenje je bilo ustanovljeno, organi in predsednica izvoljeni, kdo pa bo skrbel za povezavo med člani, jih obveščal? Denarja za strokovnega sodelavca, brez katerega bi združenje delovalo le na papirju, ni bilo; samo članarina je bila premalo. Začela so se romanja v Ljubljano, od vrat do vrat. Veliko jih je bilo treba odpreti, in to iz meseca v mesec, da smo z razpisom pridobili strokovno sodelavko Renato. Toda finančnih težav še vedno ni konec, saj tudi po dvajsetih letih delovanja združenja financiranje ni rešeno v celoti.

Kulinarična slovenska kura

Predstavitve na sejmu v danskem Aarhusu je bila zagotovo nekaj posebnega. Bila je ena večjih prireditev, saj smo turistične kmetije pripravile pogostitev za več kot 200 gostov. Iz jedi, ki smo jih pripeljali s seboj, smo naredili kulinarični zemljevid Slovenije. Odziv je bil navdušujoč. Še vedno imam shranjeno pismo tedanjega veleposlanika Andreja Logarja, ki nas je pohvalil z izbranimi besedami in poudaril, da prireditev brez nas ne bi imela nacionalnega značaja. »Prejmite izraze mojega spoštovanja,« je zapisal ob koncu in še vedno sem na to zelo ponosna.

Ko čas ni izgubljen

Kmetje smo se zavedali, da brez znanja in primerjav s tistimi, ki so pred nami, ni napredka. Zato smo vsako leto organizirali strokovne ekskurzije, na katerih pa – poleg pridobivanja izkušenj – nikoli ni manjkalo veselja in najrazličnejših šal. Bila sem na vseh ekskurzijah, vsaka je bila nekaj posebnega, na vseh smo se imeli zelo lepo. Kmetje smo bili povezani, čutili smo pripadnost organizaciji, ki smo jo ustanovili.

Klavnice, trd oreh

Ena najtežjih nalog je bila pridobitev dovoljenj za klavnice. Veliko pogajanj je bilo potrebnih, preživeti veliko težkih trenutkov (tudi s solzami v očeh), veliko prepričevanja, zakaj je tako pomembno, da imamo klavnice na kmetijah. Mesna industrija, ki je vseskozi poudarjala, da smo jim konkurenca, je bila zelo močna. Na našo kmetijo je prišla evropska inšpekcija za veterino in ko smo jim z argumenti povedali, zakaj želimo klati doma, so nam z izjavo, da bo odločitev politična volja države, dali odlično izhodišče za pogajanja.

Plezanje čez ograjo

Na pogovore v Ljubljano sem povečini hodila z Jožico (Krašovec) in Lojzom (Firbasom). Do počivališča Lopata smo se pripeljali vsak s svojim avtomobilom, tam pa smo presedli v Lojzov avto. Med potjo smo še »premleli« vse, o čemer smo se nato pogovarjali oziroma pogajali, in ko smo se popoldne vračali – s polno glavo informacij, ki smo jih prejeli v Ljubljani –, naju je Lojz spet odložil na Lopati. In odpeljal, ne da bi pomislil, da sva ostali na drugi strani avtoceste. Kaj zdaj? Začeli sva plezati čez ograjo in iskati pot na drugo stran ceste, kjer sta naju čakala avtomobila. Pri tem nevarnem početju naju je zalotila policija. Nekaj besed je bilo potrebnih, pa skesano priznanje, da ne delava prav, nato pa so nama možje postave pomagali varno priti na drugo stran avtoceste.

Dober dan in na svidenje

V Ljubljani, na veterinarskem uradu, na pogovoru o klavnicah, bi morali biti ob devetih zjutraj. Prva nesreča je bila na štajerski avtocesti, druga na cesti skozi Tuhinjsko dolino, kamor je bil preusmerjen promet. Na sestanek sva prispeli dobre pol ure prepozno. Opravičila sem se in uradniku, ki naju je sprejel, povedala, kaj se je zgodilo. Deležni sva bili tehle besed: »Dober dan in na svidenje.« Prizadelo naju je v dno srca; česa takega nisva bili vajeni. Oči so nama zalile solze in tedaj je stopil na plan moj značaj. »Če sva se 'pretokli' do Ljubljane, bova pa odgovornim še povedali, po kaj in zakaj sva prišli. Stojte, niti stolov nama niso ponudili, sva počakali, da je bilo sestanka (brez naju) konec. Nato sem povedala, da sva prišli v imenu vseh slovenskih kmetov, ki imajo turistične kmetije, in predstavila, kaj nas žuli in kakšne rešitve pričakujemo. In so prisluhnili.

Brez pogovora ne gre

Ker je pri vseh stvareh meja, se je v času mojega predsednikovanja zgodilo tudi, da se nismo v vsem strinjali. Nekaj hude krvi je povzročilo omejeno število sedežev na kmetijah, kjer so večje kmetije želele drugačno zakonodajno rešitev, kot je bilo predlagano. Veliko se je bilo treba pogovarjati, velikokrat ponoviti, da je turizem na kmetiji dopolnilna dejavnost; treba se je bilo soočiti tudi s tem, da so nekateri kmetje združenje zapustili. Ob zakonodaji, ki je v primerjavi s sedmi precej boljša, sem vedno dejala, da bodo prišli novi, mladi, ki bodo v turizmu na kmetiji videli perspektivo in bodo zadovoljni ter aktivni člani združenja.

Presenečenje ob 10-letnici

Ob 10-letnici združenja, ki smo jo – kot ustanovitev – proslavili v Zrečah, so me člani izjemno presenetili. V zahvalo za opravljeno delo so mi podarili posebno priznanje, ki visi v naši jedilnici, in želim, da bi tam viselo še zelo dolgo.

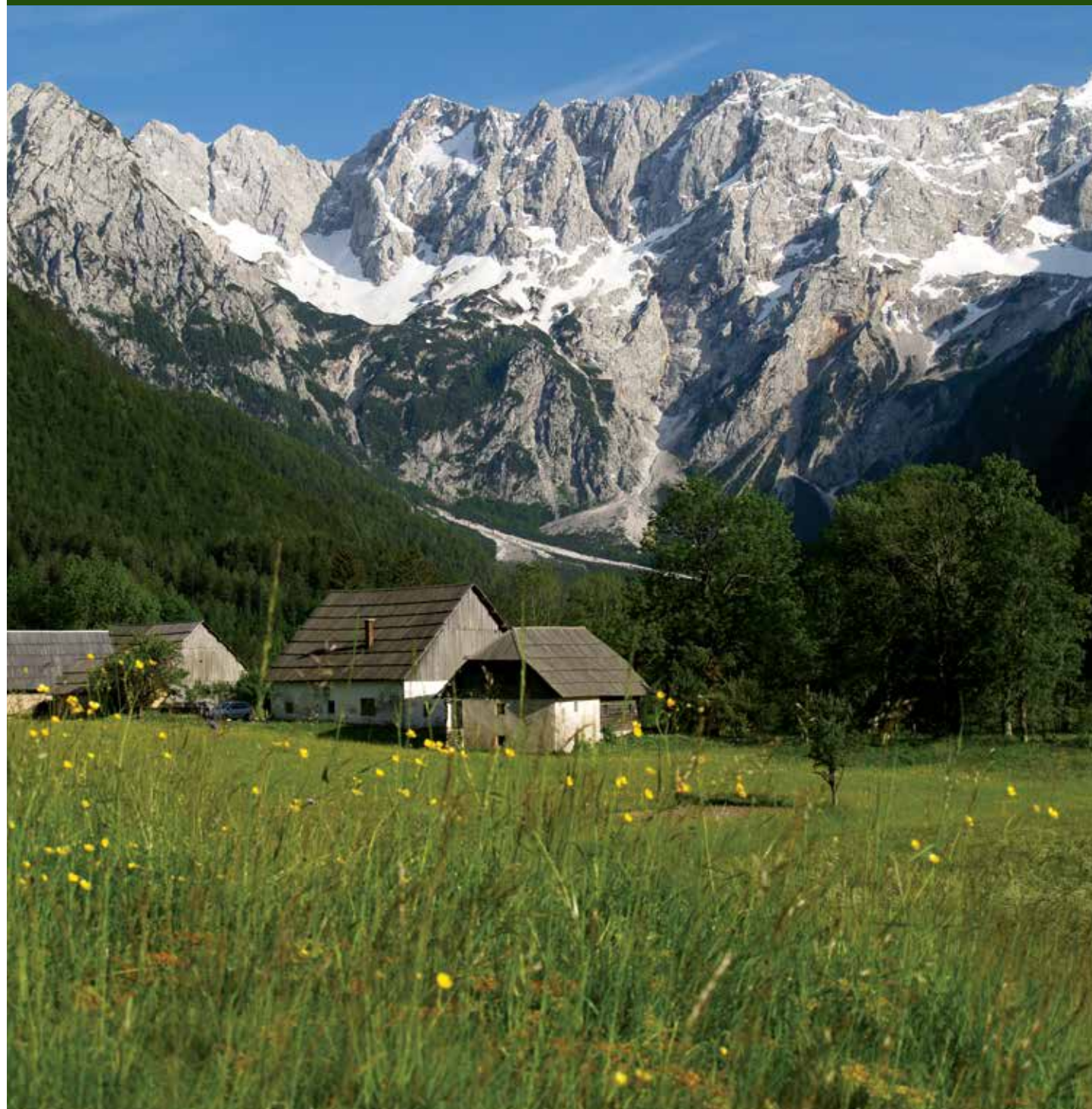
Šopek

Na vsaki skupščini oziroma na vsakem srečanju, kjer se je zbralo več kmetov, mi je Tone Čič s turistične kmetije Pr' Krač podaril šopek. Kot pozornost, kot zahvalo za opravljeno delo – ne le meni, še kakšni drugi dami ga je prinesel.

Vilma Topolšek je name že na najinem prvem srečanju naredila izjemno dober vtis. Je oseba, ki je znala argumentirano zagovarjati svoja stališča in tudi prepričati sogovornika. Leta 1996, ko smo na takratnem Centru za promocijo turizma Slovenije oblikovali in sprejemali prvo strategijo trženja slovenskega turizma, imenovano Index 365, je odigrala ključno vlogo pri oblikovanju zaokroženega turističnega območja slovenskih turističnih kmetij. S tem je zakoličila temelje za začetek poznejšega organiziranega

trženja tega pomembnega segmenta slovenske turistične ponudbe. Vedno je dosledno in goreče zagovarjala enakopravnost turističnih kmetij z drugimi turističnimi območji v Sloveniji. Zame je bila in bo pionirka razvoja in organiziranega trženja turističnih kmetij v Sloveniji. **Franci Križan, nekdanji direktor Slovenske turistične organizacije**

Oj, lepo je res na deželi,
kjer hiš'ca na samem stoji.

I. Dober glas seže v deveto vas

1. Katalogi turističnih kmetij

Za prepoznavnost in dobro trženje ponudbe turističnih kmetij so katalogi izjemnega pomena. V dvajsetih letih delovanja združenja smo skupaj s Slovensko turistično organizacijo pripravili deset izdaj in tri ponatise barvnega kataloga slovenskih turističnih kmetij – v slovenskem in petih tujih jezikih. Potrošniki so jih sprejeli z velikim navdušenjem. Izdajo kataloga sta ves čas – poleg Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS – finančno podpirala Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, ki je zagotovila tudi nepogrešljivo strokovno pomoč javne kmetijske svetovalne službe.

Katalogi potencialnemu gostu omogočajo, da sam vzpostavi stik z zeleno kmetijo, pridobi dodatne informacije na spletu ter rezervira svoje počitnice oziroma se dogovori za obisk izletniške kmetije, vinotoča ali osmice.

V dvajsetletnem obdobju so se format kataloga, naslov, notranja postavitve in naslovnica večkrat spremenili. Spreminjala se je tudi dinamika izdajanja: v prvih sedmih letih (1998–2004) je izšel vsako leto, od leta 2005 naprej pa vsaki dve leti.

Prvi katalog turističnih kmetij Slovenije je izdelala časopisna hiša Delo, ki je v zelo kratkem času po ustanovitvi združenja, v začetku maja 1998, pripravila 12.000 izvodov v slovenskem jeziku, nato pa še 6000 izvodov angleško-nemške različice ter prav toliko izvodov hrvaško-italijanske različice. Vsa besedila je pripravila Darja Verbič, tedanja urednica Delove turistične priloge.

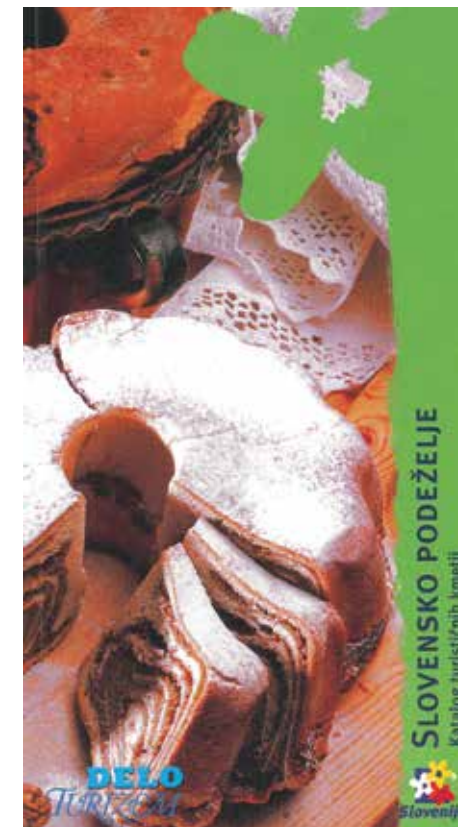
V Delu in drugih medijih je bilo tedaj objavljenih veliko člankov o združenju, o ponudbi turističnih kmetij, o izidu kataloga ... Vse te informacije so nedvomno vplivale na večje zaznavanje in boljše poznavanje ponudbe turističnih kmetij.

Sočasno pa je takratni CPTS izdal še **splošni prospekt Podeželje**, in sicer v slovenskem, nemškem, angleškem, italijanskem in hrvaškem jeziku v nakladi 100.000 izvodov. Namenjen je bil tujim gostom, v njem pa so bile objavljene splošne informacije (slovenske pokrajine, zemljevid Slovenije, značilnosti ponudbe turističnih kmetij) ter odgovorna kartica, s katero so zainteresirani lahko pri združenju naročili katalog turističnih kmetij.

Splošni prospekt je v celoti financiral Center za promocijo turizma Slovenije, katalog turističnih kmetij Slovenije, ki ga je izdalo združenje, pa je bil oblikovno in vsebinsko dopolnilo omenjenega prospekta.

V prvem katalogu turističnih kmetij Slovenije je bilo s fotografijo, opisom ponudbe in zemljevidom dostopa predstavljenih 121 turističnih kmetij, vsaka na svoji strani. Poudarjene so bile možnosti za aktivno preživljanje prostega časa na kmetiji in v njeni okolici, kulinarčne dobrote, doživetja ...

Kmetije so bile razvrščene po območjih (Štajerska, Gorenjska, Primorska, Koroška, Notranjska, Bela krajina, Dolenjska in Prekmurje). Predstavljene so bile tudi slovenske vinske ceste. Novinarjem je bil katalog predstavljen 14. maja 1998 na turistični kmetiji Firbas v Cogetincih.

Prvi katalog turističnih kmetij Slovenije, izšel maja 1998, priročni format 13 x 24 cm

Tabela izdaj kataloga turističnih kmetij v obdobju 1998–2016:

LETO IZDAJE	Skupna naklada*
1998	24.000
1999	25.000
2000, ponatis	40.000
2001	40.000
2002, ponatis samo slovenske verzije	10.000
2003	45.000
2004	34.000
2005/2006	84.000
2007/2008	95.000
2009/2010	85.000
2011/2012	85.000
2013	73.000
2016	52.000
SKUPAJ VSE:	652.000

(*) Katalog je bil izdan v slovenskem in petih tujih jezikih: nemškem, angleškem, francoskem, italijanskem in hrvaškem.

Poleg katalogov turističnih kmetij je združenje izdalo še nekaj manjših prospektov, ki so prav tako pripomogli k promociji podeželja, npr. **brošuro Ideje za izlete za organizirane skupine – Podeželje**, ki je bila pripravljena v sodelovanju s svetovalci kmetijske svetovalne službe.

Z njo smo organizatorje izletov želeli spodbuditi k obisku zanimivosti na slovenskem podeželju in seveda k obisku turističnih kmetij. V brošuri so bile zbrane manj poznane kulturne in naravne zanimivosti na podeželju, kmetije z zanimivimi dopolnilnimi dejavnostmi, izletniške turistične kmetije in vinotoči.

V okviru akcije trženjskega komuniciranja “Počitnice so blizu” pa sta v sodelovanju s Centrom za promocijo turizma leta 1999 izšli brošuri **Počitniške ideje – Podeželje** in **Zbirka počitniških idej za otroke**, v katerih je bila predstavljena ponudba nekaterih turističnih kmetij v Sloveniji.

Aktualni katalog turističnih kmetij, izšel oktobra 2016, format A4

2. Sejmi, prireditve in borze

Združenje je vsa leta skrbelo za predstavitve ponudbe slovenskih turističnih kmetij na turističnih sejmi, prireditvah in borzah v Sloveniji in tujini. V dvajsetih letih je bila ponudba kmetij predstavljena na več kot 300 najrazličnejših prireditvah, na katerih so bili obiskovalcem na voljo katalogi turističnih kmetij Slovenije. Ocenjujemo, da se je v vseh teh letih na sejmi in dogodkih predstavilo več kot 500 turističnih kmetij.

Da so bile predstavitve privlačnejše, so na njih vedno sodelovale posamezne kmetije. Pomembno vlogo je pri izvedbi teh predstavitev odigrala tudi strokovna sodelavka združenja, ki je poleg koordinacije vseh aktivnosti, potrebnih za izvedbo dogodkov, skrbela za obveščanje, navduševala obiskovalce, potencialne goste za ponudbo turističnih kmetij in jim ponudila katalog turističnih kmetij. Izkušnje so pokazale, da so bile predstavitve na sejmi uspešne, saj so obiskovalci kazali veliko zanimanje. Pri teh predstavitvah je bil zelo pomemben osebni stik med obiskovalcem prireditve in ponudnikom.

Prvi sejem v Sloveniji, na katerem se je predstavilo združenje, je bil sejem Alpe–Adria marca 1998 v Ljubljani. Ker se je prvi katalog še pripravljal, je bila za potrebe promocije natisnjena odgovorna kartica, s katero so lahko potencialni gostje naročali prihajajoči katalog. Vsak dan se je predstavila ena od turističnih kmetij, ki je dajala informacije o ponudbi preostalih kmetij. Glavni cilj nastopa na tem sejmu je bil zbuditi zanimanje za ponudbo, predstaviti novo združenje in katalog, ki se je pripravljal.

Prva predstavitev slovenskih turističnih kmetij na sejmu v tujini je bila na sejmu Ferien januarja 1999 na Dunaju, v okviru skupnega razstavnega prostora CPTS.

Zamisel o katalogu je zrasla hitreje kot goba po dežju: Topolškovo Vilmo in njena prizadevanja (kot predsednice združenja) v smeri skupne promocije kmetij sem poznala in cenila, hkrati sem pri pisanju besedil čedalje bolj spoznavala vrednost naših turističnih kmetij. Ko sem uporaben primerek kataloga »srečala« v eni italijanskih turističnih revij, sem ga pokazala Vilmi – da tako publikacijo nujno potrebujemo, sva se pred tem že večkrat pogovarjali – in odločitev je bila sprejeta tako, kot pritiče Vilmi: gremo v akcijo! Na Delu sem prepričala vodstvo in pridobila sodelavce, ki so bili pripravljeni prosti čas, znanje in ideje investirati v publikacijo, Vilma pa se je s sodelavkami pognala v lov za financami. Tako rekoč vse kmetije, ki so se odločile za predstavitev v katalogu, sem obiskala in zabeležila zelo različne izkušnje: ponekod so mi z nezaupanjem odskrnili vrata in

mi namenili le toliko besed, da jih je bilo komajda dovolj za opis v katalogu, drugje smo se zaklepetali pozno v noč in je načrt, da bom v enem dnevu obiskala pet, šest kmetij, padel v vodo. Celodnevna vandranja od kmetije do kmetije je občutil želedec in tedaj sem spoznala najpogostejši uvodni odgovor na kmetiji: »Nimamo nič ... pripravljene-ga.« (Tudi prvo srečanje z Vilmo mi je ponudilo tak odgovor.) Hja, tega, da se ne smeš pustiti odgnati, sem se hitro naučila in s kmetije nikoli odšla lačna ... Vilma je prepričala ministre in uradnike o pomenu kataloga in nateklo se je dovolj denarja za pokritje stroškov. Ponos ob katalogu – prvi zeleni knjižici, v kateri je bila zbrana dobra stotinja našega turističnega bogastva, je bil ob predstavitvi pri Firbasovih velik, zelo velik.

Darja Verbič, avtorica kataloga ZTKS

Prva večja skupna predstavitev kmetij na turističnem sejmu v tujini je bila na sejmu Countryside+ v Gentu v Belgiji, med 30. oktobrom in 2. novembrom 2015 v sodelovanju s STO. Na tem sejmu se je predstavilo osem kmetij iz različnih regij Slovenije, kar je bil za združenje velik logističen zalogaj, saj je v Belgijo odpotovalo kar 14 predstavnikov oziroma sodelavcev združenja. Obiskovalce sejma so navduševali za obisk Slovenije in slovenskih turističnih kmetij, močan vtis pa so naredili s pokušnjami številnih hišnih dobrot in pijače: od kranjskih klobas s svežim hrenom, savinjskega želodca, salam, sirov, zaseke, tunke, do potic, piškotov, čajev, vina, sokov, likerjev in žganja. Dobro domačo hrano so podkrepile slovenske domače viže, ki jih je na harmoniko igrala Urška s kmetije Visočnik.

V naslednjih letih se je združenje redno, vsako leto, predstavljalo samostojno ali pa v sodelovanju s KGZS, STO ali MKGP na naslednjih sejmih v Sloveniji:

- Gost Tur v Mariboru, Za zdravo življenje z naravo v Celju, Alpe-Adria v Ljubljani, Podeželje v mestu - Gremo na kmetijo! v Ljubljani, Festival za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, Primorski sejem v Kopru, Agra in Naturo v Gornji Radgoni, MOS in Flora v Celju, Otroški bazar v Ljubljani, Narava in zdravje v Ljubljani, Eko praznik v Ljubljani ter na vseh slovenskih turističnih borzah SIW v Sloveniji in borzi NATOUR Alps v Kobaridu

in v tujini:

- Agritur v Santa Lucia di Piave v Italiji, Grüne Woche v Berlinu, Agricola Agrifood v Veroni, Sejem turizma v Beogradu in Novem Sadu, Slovenski dnevi turizma v Zagrebu in na Reki, Gast v Splitu, Place 2 GO v Zagrebu, Dnevi kmetijstva, ribištva in gozdarstva v Trstu, Barcolana v Trstu, Countryside + v Gentu, Ab Hof v Wieselburgu, Ferien na Dunaju, CBR in Free v Münchnu in Gast v Celovcu.

3. Študijska potovanja za novinarje

Študijska potovanja za domače in tuje novinarje ter organizatorje potovanj so pomembno pripevala k boljši prepoznavnosti ponudbe slovenskih turističnih kmetij, k večjemu obisku turistov in k pozitivni podobi v medijih.

Večino študijskih potovanj za tuje novinarje je združenje organiziralo v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo, ki je po navadi sprejela novinarje in predstavila Slovenijo, združenje pa je poskrbelo za program in vodenje po kmetijah.

Prvo študijsko potovanje sega v april 1998, ko je britanski novinar Andrew Eames z družino obiskal najzanimivejše turistične kmetije v Zgornji Savinjski dolini in na Zreškem Pohorju. Nad ponudbo je bil več kot navdušen. V časopisu The Times Weekend je v okviru turistične priloge Travel pripravil celostransko reportažo o ponudbi turističnih kmetij Slovenije (izid 16. maja 1998). V reportaži je omenil nov katalog, naslov in telefonsko številko združenja ter angleško turistično agencijo Slovenian Pursuits, ki je tržila slovenske turistične kmetije na britanskem trgu. V njihovem katalogu iz leta 1998 je bilo predstavljenih 36 slovenskih turističnih kmetij.

V hrvaških medijih je bilo zelo odmevno tridnevno študijsko potovanje za novinarje oktobra 2002. Novinarji z Jutarnjega lista, Novega lista, Cosmopolitana, Mile in prvega programa hrvaškega radia so spoznali bogato kulinarčno in vinsko ponudbo turističnih kmetij podravske in savinjske regije ter številne možnosti za preživljanje počitnic ali enodnevnih izletov na podeželju. Vse dni jih je spremljala Renata Kosi, ki je skrbela za njihovo dobro počutje ter jim posredovala nešteto informacij o turizmu na kmetijah v Sloveniji.

Zelo odmevni sta bili tudi potovanja dveh skupin belgijskih novinarjev v juliju in avgustu 2015, saj so v različnih medijih objavili več kot 15 člankov o doživetjih v Sloveniji. V program ogledov kmetij so bile vključene izbrane kmetije v primorski, savinjski in podravske regiji.

Angleški novinar z družino, april 1998

Ne mogu vjerovati, prošlo je već 15 godina! Bio je to moj prvi susret s kmetijama, nezaboravan ne samo po gastro i eno delcijama koje smo isprobavali, već i po netaknutoj prirodi i dobrim ljudima koje smo upoznivali. Tom prigodom naučio sam cijeniti koliko vrijedi koja jabuka na kmetijama i pretvarati ih u hotelske zvjezdice, ali od tada kada odem na izlet ili vikend u Sloveniju obavezno potražim mapu s turističnim kmetijama u kojima odsjedam. Tako sam prošle godine sa suprugom otišao u Logarsku dolinu i smjestili smo se u jednoj kmetiji, ali autom obišli i mnoge druge tako da sam se uvjerio koliko je sve napredovalo od mog prvog

posjeta tom kraju. Put me prije par godina doveo i u kmetiju Ioannes kraj Maribora pa sam uz čašu vina evocirao uspomene na našu novinarsku turu koja je bila opuštena, ugodna i korisna. Ipak, kada bih morao izdvojiti jedan "naj" događaj s tog izleta, bio bi to obilazak vinograda Ormoža u oldtimer motociklima s prikolicama, što je bilo prosto nesvarno, od vožnje, prirode, boja i vjetera u kosi. Zato, zovite opet, i samo tako nastavite!

Srečno i pogumno naprej!

Branko Mijić, novinar Novega lista, Reka

4. Odnosi z javnostmi

Prepoznavnost ponudbe turističnih kmetij smo gradili tudi na zanimivih in privlačnih člankih, objavljenih v medijih tako doma kot v tujini. Vsako leto je združenje – ob letnem srečanju članov iz vse Slovenije – organiziralo novinarsko konferenco, na kateri so bile javnosti predstavljene najpomembnejše aktivnosti ZTKS, problematika itd. Prav tako so bile novinarske konference organizirane ob izdaji vsakega kataloga in drugih publikacij.

Strokovna sodelavka združenja je novinarjem, ki so želeli informacije, vedno pripravila odgovore, pojasnila, fotografije za objave, sodelovala pa je tudi pri snemanju različnih intervjujev za radijske in televizijske oddaje.

Z vidika promocije turističnih kmetij so bile zelo odmevne kmetijske oddaje Ljudje in zemlja, v katerih smo v vseh letih imeli možnost predstaviti veliko turističnih kmetij, predstavljeni so bili katalogi, novosti ...

Prva novinarska konferenca, 1997

Dogodkom in aktivnostim Združenja turističnih kmetij Slovenije ter predstavitvi ponudbe turističnih kmetij so največ pozornosti namenili naslednji mediji: Televizija Slovenija (prispevki v poročilih, oddaji Homo Turisticus oz. Na lepše, v kmetijski oddaji Ljudje in zemlja), Radio Slovenija (prispevki v poročilih in v oddaji Jutranji servis), POP TV (prispevki v poročilih), Delo (turistična priloga), Dnevnik, Primorske novice, Večer, Kmečki glas, Jana, Gorenjski glas, Finance, revija Slovenija, Otrok in družina, Mladina, Radio Zeleni val, Radio Ognjišče, Radio Maribor, Radio Celje, RGL, Radio Sraka, RGL, reviji Turizem in Turistične novice, Lipov list ...

Prva novinarska konferenca ob ustanovitvi ZTKS, 4. novembra 1997 v Zrečah, je bila zelo odmevna. Na njej so bili novinarjem predstavljeni razlogi za ustanovitev, cilji, najpomembnejše dejavnosti in organiziranost delovanja združenja.

Pri nastanku Združenja turističnih kmetij Slovenije leta 1997 je imela pomembno vlogo takratna Republiška uprava za pospeševanje kmetijstva – predhodnica današnje javne službe kmetijskega svetovanja pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije. Že takrat je bilo jasno, da je med dopolnilnimi dejavnostmi, ki so eden od načinov ustvarjanja dodatnega dohodka, turizem na kmetiji na prvem mestu. S povezanostjo v združenju je bilo na promocijskem, strokovnem in ne nazadnje zakonodajnem področju

postorjenega marsikaj, da je dejavnost zanimiva za čedalje več kmetij. Verjamem, da boste z enakim zagonom, strokovnostjo in organiziranostjo tudi v prihodnje ustvarjali dobro podlago za razvoj turizma na kmetijah. Ta pomaga k ohranjanju in razvoju podeželja – ohranjeno podeželje pa pomaga razvoju turizma na kmetijah.

Cvetko Zupančič, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije

Leta 1998 je bila v oktobrski številki barvne revije Adria Airways, ki jo prejmejo potniki v letalih, objavljena deset strani dolga reportaža o ponudbi turističnih kmetij v Sloveniji; avtorica besedil je bila Darja Verbič, avtor fotografij pa Matevž Lenarčič.

S partnerji pri projektu Počitnice brez meja, tj. ERSa Gorizia in Urlaub auf dem Bauernhof Kärnten, je 28. maja 1999 v Vidmu (Udinah) potekala tiskovna konferenca, namenjena turističnim novinarjem treh dežel. Predstavljena sta bila katalog turističnih kmetij Slovenije, Furlanije - Julijske Krajine in avstrijske Koroške ter uporabniška kartica Počitnice brez meja.

Novinarska konferenca ob izdaji kataloga, 2007

5. Oglaševanje v medijih

Združenje je ob upoštevanju razpoložljivih sredstev za promocijo redno skrbelo za oglaševanje v strateško pomembnih medijih. Najpogosteje je oglaševalo v turističnih prilogah Dela, Dnevnika, Večera, pa v Primorskih novicah, Novem Tedniku, v specializiranih domačih in tujih revijah Alpe-Adria Magazin, PRÖ, Für reife Leute von Heute, Alles für mein Kind, Jana, Anja, Stop, Naša žena, Vzajemnost, Zdravje, Otrok in družina, Mladina, Summer guide, TV Koper Capodistria, Radio Koper ...; pa tudi na spletnih straneh prek spletnih pasic.

V prvem letu delovanja (1998) je ZTKS zaradi zelo omejenih finančnih sredstev oglaševalo le v dveh medijih, in sicer na POP TV v oddaji Dobro jutro, Slovenija, kjer smo v kontaktni oddaji predstavili nov katalog turističnih kmetij, ter z reportažo v reviji Slovenija, ki jo izdaja Slovenska izseljenska matica, s katero smo želeli ponudbo turističnih kmetij Slovenije predstaviti zamejcem v tujini. Od leta 1999 je združenje bistveno več oglaševalo v slovenskih medijih predvsem zato, ker so bila na podlagi javnih razpisov CPTS in MKGP zagotovljena sredstva za to dejavnost.

Omeniti je treba tudi večletno sodelovanje z Normom Longley, avtorjem britanskega vodnika Rough Guide o Sloveniji, v katerem so bile predstavljene posamezne turistične kmetije in imidž oglas za počitnice na kmetiji v Sloveniji. Vodnik je bil izdan štirikrat, in sicer v letih 2004, 2007, 2010 in 2017.

V vseh oglasnih sporočilih smo poleg možnosti za preživljanje počitnic ali enodnevnih izletov na turističnih kmetijah predstavili aktualne kataloge in pozneje tudi obe spletni strani združenja (www.turisticnekmetije.si) in STO (www.slovenia.info).

Zelo odmevna je bila 30-minutna TV-oddaja na TV Koper – Capodistria o počitnicah na kmetiji v italijanskem jeziku, posneta v juniju 1999 na treh kmetijah: Pri Flandru, Želinc in Ljubica. S tem smo pripomogli k izboljšanju prepoznavnosti ponudbe in obiska na turističnih kmetijah.

6. Spletne strani

Pred dvajsetimi leti se splet še ni uporabljal tako množično kot danes, ko si promocije brez njega ne znamo več predstavljati. Po izdaji prvih katalogov je čedalje več gostov iskalo informacije o turističnih kmetijah v Sloveniji tudi na spletu, saj je ta postajal čedalje pomembnejše promocijsko orodje. Že ob izdaji prvega kataloga turističnih kmetij v maju 1998 je bil poleg telefonske številke naveden tudi e-poštni naslov združenja (ztk@siol.net). V letu 1999 pa je združenje že postalo član takratne turistično-informacijske mreže »Dobrodošli doma« in je skrbelo za urejanje informacij za turistične kmetije na spletni strani www.slovenia.info (v petih jezikih). Vsaka kmetija je bila zato v okviru slovenskega turističnega portala predstavljena na svoji samostojni strani že leta 1999.

*Devet priznanj za kakovostno urejanje vsebin na www.slovenia.info

V obdobju 2004–2016 je Slovenska turistična organizacija združenje nagradila s kar devetimi priznanji za prizadevno in kakovostno urejanje turistične ponudbe na uradnem slovenskem turističnem informacijskem portalu www.slovenia.info.

* V prvem katalogu turističnih kmetij sta imeli e-pošto samo dve kmetiji od 121, nihče pa še ni imel lastne spletne strani. Tudi združenje še ne. V katalogu turističnih kmetij iz leta 2016 imajo e-pošto vsi navedeni ponudniki, lastno spletno stran ima pa kar 80 odstotkov kmetij.

7. Družbena omrežja (Facebook, Instagram)

Informacijska tehnologija vsak dan prinaša številne novosti, zato je bila oktobra 2012 na družbenem omrežju Facebook narejena spletna stran za slovenske turistične kmetije Farm stay Slovenia. S tedenskim objavljanim zanimivih novic o doživetjih na kmetijah (v slovenskem in angleškem jeziku) so k obisku vabljeni novi potencialni gostje. V letu 2016 je združenje postalo aktivno še na Instagramu #farmstaySlovenia, kjer je poudarek na kakovostnih fotografijah najlepših doživetij na turističnih kmetijah.

Ker smo se zavedali pomena lastne spletne strani, se je združenje leta 2007 uspešno prijavilo na javni razpis Ministrstva za gospodarstvo RS. Tako je naredilo svojo spletno stran v šestih jezikovnih verzijah (slovenščini, nemščini, angleščini, italijanščini, francoščini in hrvaščini). Namenjena je potencialnim gostom in tudi nosilcem turistične dejavnosti na kmetiji ter medijem.

Vse kmetije, ki so bile do zdaj predstavljene v katalogih združenja, imajo predstavitevno stran v slovenskem in petih tujih jezikih na portalu združenja www.turisticnekmetije.si in na www.slovenia.info.

Združenje turističnih kmetij Slovenije je že od svoje ustanovitve pomemben partner Slovenske turistične organizacije pri trženju. Odlično sodelujemo na vseh področjih, še zlasti pri izdajanju publikacij, izjemno pa cenim njihovo razumevanje

in delovanje v smeri trajnostnega turizma. To pa je nagrajeno s čedalje večjim obiskom turističnih kmetij.
Maja Pak, direktorica Slovenske turistične organizacije

Moje delo je pogosto razpeto med ustvarjanjem v studiu ali na različnih lokacijah v industrijskih ali poslovnih objektih, tovarnah ..., ter med delom v naravi – v gorah, gozdovih, na obali, na podeželju ... Prav zato pogosto trdim, da imam privilegiran poklic. V dobrih dveh desetletjih poklicnega ukvarjanja s fotografijo sem imel možnost srečati in spoznati vas, številne klene in prijazne ljudi, ki se daleč od najbolj obleganih slovenskih turističnih središč ukvarjate s turizmom na kmetijah ter si leta in leta prizadevate vsakemu

gostu ponuditi najbolj pristna doživetja na slovenskem podeželju in ga s tem prepričati, da se naslednje leto spet vrne. Vaše delo ni lahko; ni namreč preprosto gospodariti s kmetijo in se povrh vsega posvečati še turizmu in čedalje zahtevnejšim gostom. A s predanostjo, odrekanjem, trmo, trudom in jasno vizijo vam uspeva. In zato ste mi v marsikaterem pogledu za zgled!

Tomo Jeseničnik, fotograf

8. Fotografije, ki pripovedujejo zgodbe

Že ob ustanovitvi ZTKS smo se zavedali, da za potrebe objav v katalogih, na spletu in v medijih potrebujemo kakovostne fotografije, ki prikazujejo privlačno ponudbo slovenskih kmetij. Ker smo ugotovili, da ima večina turističnih kmetij, ki so se želele predstavljati v katalogih, neprimerne fotografije, smo v poletnih mesecih leta 2004 organizirali fotografiranje več 200 kmetij. Izvedla sta ga Tomo Jeseničnik in Domen Grögl. V naslednjih letih smo v okviru različnih projektov naredili in odkupili več kot 300 profesionalnih fotografij različnih motivov, od regionalnih jedi in pijač, narave, domačih živali, opravil in doživetij na kmetiji.

Z objavami zelo privlačnih fotografij v različnih medijih, na sejminh, dogodkih in na spletu se je povečala uporabniška vrednost lastne spletne strani (www.turisticnekmetije.si), obisk na straneh družbenih omrežij Facebook (Farm stay Slovenia) in Instagram (#farmstaySlovenia), ki ju ureja združenje, ter s tem tudi povpraševanje oziroma obisk na kmetijah.

Svetovalka za področje turizma na kmetiji na KGZS-Zavodu Celje je prek mesečnih obvestil, krožkov in delavnic nagovarjala, svetovala oz. priporočala kmetijam, naj si priskrbijo kakovostne fotografije za promocijo.

ENA KURA, OSEM JAJC

Ni ga med otroki večjega veselja kot se s košarico v roki podati v »kurjek« pobirat jajca. Ker to počnemo po zajtrku, vedno sklenemo dogovor: kolikor jajc poberejo, toliko jih naslednje jutro lahko pojedjo, pripravljena po izbiri. Nekega dne pa je eden od otrok ves razburjen pritekel v jedilnico in vpil: »Ena kura je znesla osem jajc!« Najprej smo si skupaj

ogledali jajca v gnezdu, nato pa je sledila učna ura: začudenim otrokom smo razložili, kako nastane kura, kako znese jajce in da znese le eno na dan. Poslušali so nas, zmajevali z glavami in še danes ne vemo, ali smo jih prepričali. Še nekateri starši so bili začudeni ...

(Turistična kmetija Firbas)

Okol' so pa traunči zeleni,
to mene najbolj veseli.

II. Koristi ni, če mlin stoji in jezik molči

1. Ureditev pogojev za opravljanje dejavnosti

Pri usklajevanju pogojev za opravljanje dejavnosti je združenje vseskozi aktivno sodelovalo z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT). Zastopalo je interese članov tako pri ureditvi minimalnih tehničnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti na kmetijah kot tudi pri oblikovanju meril za določitev obratovalnega časa.

Skupaj s Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) se je zavzelo, da lahko turistične kmetije svojo dejavnost izvajajo tudi zunaj kmetij in sodelujejo na prireditvah, povezanih s predstavitvijo podeželja ali tradicionalnimi običaji. Z ministrstvom je uskladilo izvajanje pravil za določitev obratovalnega časa na kmetijah, pri čemer je bilo upoštevano, da kmetije pogosto sprejemajo le vnaprej napovedane goste.

2. Kategorizacija nastanitvenih obratov

V združenju se je vsa leta utrjevala pot k sistemu kategorizacije in specializacije kmetij z nastanitvijo. Prvi pogovori in iskanje ustreznih primerov v tujini (Avstrija, Nemčija, Švica, skandinavske države) segajo na začetek združenja; leta 1997 je izšel pravilnik o merilih in načinu kategorizacije, po katerem se je kakovost storitev na turističnih kmetijah začela označevati z eno, dvema, tremi in štirimi jabolki.

Člani združenja so v sodelovanju s kmetijskimi svetovalci aktivno sodelovali pri usklajevanju pogojev kategorizacije in opozarjali, da so nekateri obvezni kriteriji za kmetije neživiljenjski in za gosta niso pomembni, kot npr. sefi v vseh sobah, klimatizacija prostorov ne glede na lego kmetije, posteljna pregrinjala, izmenično prižiganje luči in podobno.

Na Ministrstvu za gospodarstvo so se zavedali specifičnosti ponudbe turističnih kmetij in upoštevali predloge združenja, ki je o določenih zgoraj navedenih kriterijih pridobilo tudi mnenje mednarodnega združenja Eurogites.

S KGZS in Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) je intenzivno sodelovalo pri usklajevanju uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji in zastopalo interese članov glede fizičnega obsega dejavnosti na turističnih kmetijah, zagotavljanja deleža lastnih surovin in drugih pogojev, ki jih določa omenjena uredba.

Opozarjalo je na administrativne ovire, kot so številne evidence, ki so jih zavezani voditi na turističnih kmetijah, in se zavzemalo za poenostavitve.

3. Obdavčitev kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih stavb

Predsednik združenja Venčeslav Tušar je v poletnih in jesenskih mesecih leta 2013 skupaj s KGZS in drugimi kmetijskimi nevladnimi organizacijami aktivno sodeloval na pogajanjih z ministrstvom za finance pri usklajevanju vsebine zakona o davku na nepremičnine glede obdavčitve kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih stavb.

Dober gostitelj se mora znati prilagajati zahtevam turista v trenutku, ko je ta njegov gost. Zdajšnji sistem kategorizacije zahteva statistično urejenost nastanitvenega obrata, ki je mnogokrat tudi neracionalna in draga, saj je evidentno, da so nastanitveni obrati v povprečju le polovično zasedeni. Sistem kategorizacije oziroma nosilec izvajanja kategorizacije mora skrbeti predvsem za izobraževanje nosilcev turistične ponudbe, da bodo ti sprejemali sistem kakovosti in da bodo sposobni prilagajati opremljenost nastanitvenih zmogljivosti in storitev pričakovanjem glede na izkazano kategorijo in potrebam svojih gostov.

Združenje turističnih kmetij Slovenije in druge strokovne asociacije (GTZS, SSNZ, HZS), ki naj bi prevzemale izvajanje sistema kategorizacije svojih članov, pa morajo biti deležne državne pomoči. Nenehno je treba krepiti strokovna jedra, ki morajo biti nosilci razvoja svojih članov, saj je jasno, da so nosilci turistične dejavnosti v Sloveniji zelo razdrobljeni in težko sami skrbijo za strokovni razvoj kakovosti opremljenosti nastanitvenih zmogljivosti, še zlasti pa za strokovni razvoj kadrov, ki jih je čedalje manj.

Stane Bizjak, nekdanji zaposleni na MGRT

4. Predelava živil živalskega izvora

Največja težava v praksi so bile številne spremembe zakonskih predpisov s področja predelave živil živalskega izvora, zlasti v obdobju 1999–2006. Ti so obrate za predelavo živil živalskega izvora najprej delili na kmetijske, obrtniške in industrijske. Kmetijski obrat za predelavo, ponekod tudi za zakol živali, so uredili tudi na številnih turističnih kmetijah. Vrednosti naložb v ureditev prostorov so bile zelo visoke – znašale so več milijonov takratnih tolarjev. Po dveh letih so se pravila spremenila; sprejet je bil nov pravilnik, ta je obrate, ki proizvajajo živila živalskega izvora, razdelil na dvoje: na obrate, ki morajo izpolnjevati vse predpisane pogoje, in na obrate manjših zmogljivosti. Obstoječi kmetijski obrati niso izpolnjevali pogojev obratov manjših zmogljivosti, zato so v začetku leta 2004 na turističnih kmetijah zaprli več klavnic. To je med kmeti povzročilo veliko ogorčenje in razburjenje. Zato je združenje organiziralo javno tribuno o prihodnosti majhnih kmetij ter pristojnim in medijem predstavilo nevzdržen položaj. Več let je opozarjalo na težave pri zagotavljanju živil živalskega izvora, probleme klanja na turističnih kmetijah, težave, ki jih povzroča oddaljenost nekaterih turističnih kmetij od najbližjih klavnic, in se zavzemalo za ureditev pogojev za predelavo živil na turističnih kmetijah. S pobudami iz prakse je aktivno sodelovalo s KGZS in MKGP pri oblikovanju pogojev za obrate na področju živil živalskega izvora in tako pripomoglo, da so se le-ti po večletnem usklajevanju uredili in sta v omejenem obsegu pod predpisanimi pogoji predelava živil živalskega izvora in zakol živali mogoča tudi na turističnih kmetijah.

5. Zaposlovanje na kmetijah

Številna vprašanja članov v zvezi z zaposlovanjem so bila obravnavana na letnem srečanju članov, ki je bilo marca 2009 v Termah Ptuj. Nataša Belopavlovič, strokovnjakinja za področje zaposlovanja, je natančno predstavila možnosti zaposlovanja na kmetiji. Povedala je, da so za zaposlovanje na turističnih kmetijah mogoče različne pravne podlage, od katerih je odvisen tudi način socialnega zavarovanja tistega, ki dela. Udeleženci srečanja so opozorili, da se prav na področju vključevanja v socialno zavarovanje v praksi zapleta. Ugotovljeno je bilo, da je zakonodaja, ki ureja področje dela ter socialnega zavarovanja, dokaj jasna, za pravilno izvedbo pa bi bilo treba pristojnim na Zavodu za zdravstveno zavarovanje, ki je pristojen za prijave v zavarovanja, dati ustrezna navodila. Združenje je po srečanju pripravilo in poslalo pobudo pristojnim ministrstvom, da z navodili poskrbijo za enotno izvajanje predpisov v praksi.

6. Pavšalni prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje

Na letnem srečanju članov, ki je bilo leta 2014 na Koroškem, so člani podpisali peticijo proti povečanju in uvedbi pavšalnega prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za nosilce dopolnilne dejavnosti, ki niso zdravstveno zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti. Peticija je bila poslana Alenki Bratušek, tedanji predsednici vlade v funkciji ministrice za zdravje.

Na omenjenem srečanju so kmetje izrazili ogorčenost in razočaranje nad sistemom v državi. Predstavnica lokalne skupnosti je povedala, da so v preteklih letih spodbujali lokalne pridelovalce k zagotavljanju lokalne samooskrbe, zdaj pa zaradi uvedbe novih prispevkov zapirajo dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Samo na Koroškem je svojo dopolnilno dejavnost v enem mesecu opustilo več kot 10 nosilcev dopolnilnih dejavnosti, ki so ob obračunu akontacije dohodnine ugotovili, da bi večino ustvarjenega prihodka porabili za zdravstveni prispevek in davek. Nosilci dopolnilnih dejavnosti so bili ogorčeni, ker jim plačevanje sedemkrat višjega zdravstvenega prispevka ne prinaša nikakršnih novih pravic.

7. Trošarina za alkohol in alkoholne pijače

Doma pripravljene žgane pijače, kot so brinjevec, slivovka, sadjevec, borovničevец in zeliščni likerji, so nepogrešljiv del gostinske ponudbe vsake turistične kmetije v Sloveniji. Problem visokih trošarin na alkohol in druge probleme, povezane s trošarinami, je združenje predstavilo na letnem srečanju marca 2012 v Radencih. Udeležil se ga je tudi predstavnik carinske uprave RS, ki je pojasnil zakonske obveznosti na tem področju. Združenje je po srečanju pripravilo pobudo za spremembe in dopolnitev zakona o trošarinah, v kateri je opozorilo na specifiko priprave žganih pijač na turističnih kmetijah. Ta je vezana na manjše količine doma pridelanega sadja in največkrat poteka le enkrat na leto, če je letina slaba, pa žganjekuhe sploh ni.

Združenje se je tudi po letu 2014 aktivno zavzemalo za spremembe pavšalnega prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za nosilce dopolnilne dejavnosti, ki niso zdravstveno zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti, vendar pobude na tem področju niso bile upoštevane.

Navedlo je višino trošarine, zahtevno mesečno poročanje in obveznost plačevanja vnaprej, ko izdelki še niso prodani. Predlagalo je spremembe glede višine in načina plačevanja trošarin. V letu 2016 je bil sprejet nov zakon o trošarinah, ki prinaša poenostavitve in znižanje trošarin za male proizvajalce, med katere spada tudi večina turističnih kmetij.

Tisti del zakonodaje, ki se je dotikal turističnih kmetij, je bil nedodelan, zato sem kot svetovalka že kmalu po ustanovitvi združenja začela pomagati pri pripravi zakonskih predpisov. Pri tem smo imeli pred očmi dvoje: da se na kmetijah, ki se ukvarjajo s turizmom, ohrani domačnost, in da kmetje gostom ponudijo svoje pridelke. Krmarili smo med željami kmetov, ki so imeli svoje »rešitve«, in zahtevami institucij, ki so bile v očeh kmetov neživiljenjske. Ponavadi smo se našli nekje na sredini, pri čemer je bilo treba popuščati tako enim kot drugim. Veliko smo naredili na področju obdavčitev – iskali smo takšno obliko obdavčitve, ki bo za kmete najpravičnejša. Pomagali smo pri najrazličnejših oblikah izobraževanja,

tako glede ustanovitve turistične kmetije kot glede arhitekture, dediščine, prehranjevanja ipd. Posebej veliko energije je bilo treba vložiti v poglavje o higienskih razmerah; s kmeti smo se morali sporazumeti, da so koline še vedno lahko pripravljene po tradicionalnih načelih, a da je treba spoštovati pravila o higieni. Oblikovali smo znake za kakovost in specializacijo in tedaj sem obiskala večino kmetij. Povsod smo našli odgovor na vprašanje, kaj je in kaj ni prav, in povsod so kmetje razumeli, da je prav, da so postavljena pravila, ki jih je treba spoštovati. **Milena Kulovec, nekdanja vodja oddelka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti pri KGZS**

S ŠOTOROM NA SENIK
Dan se je počasi že umikal noči, ko sta se pred vrati nenapovedano prikazala mladenka in njen partner, Angleža. Imeli smo zasedeno do zadnjega kotička in ko sta kot kupček nesreče stala pred nami, utrujena od poti, smo jima ponudili, da lahko spita na seniku. Priznala sta, da na senu še nista prespala, zato smo si družno ogledali njuno potencialno »sobo«. Odločila sta se zanj in se po večerji

odpravila k počitku. Naš dedi, ki je vedno rad preveril, kako se počutijo gostje, je naslednje jutro, ko sta bila gosta na zajtrku, pokukal v njuno »sobo«. V kuhinjo je prišel nasmejan do ušes in med smehom povedal, da sta si gosta na seniku – postavila šotor. Pritrdila sta ga kar v seno. »Soba« jima je bila tako všeč, da sta na kmetiji ostala pet dni ... **(Turistična kmetija Urška)**

Vsak kmetič 'ma svoje veselje
če pridno, pošteno živi.

III. Kar ti v glavi ostane, ti nihče ne vzame

1. Sodelovanje s kmetijskimi svetovalci

Pri usposabljanju in informiranju nosilcev turistične dejavnosti na kmetiji združene veseskozi zelo dobro sodeluje s kmetijskimi svetovalci za kmečko družino in razvoj dopolnilnih dejavnosti vseh osmih kmetijsko-gozdarskih zavodov po Sloveniji.

Pobude za vsebine izobraževanja so izbrali člani upravnega odbora. Na podlagi teh so svetovalci v sodelovanju s strokovno sodelavko za turizem na kmetiji, ki je zaposlena na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Celje in združenju že od ustanovitve daje vso strokovno pomoč, pripravili program usposabljanja za nosilce turistične dejavnosti na kmetijah po posameznih regijah.

Najpogostejše teme usposabljanja se navezujejo na področje trženja, komuniciranja z gosti po e-pošti, spletu in telefonu, oblikovanja inovativnih ponudb na kmetiji, kakovosti živil, ogledov primerov dobrih praks doma in v tujini ...

Do leta 2008 je bila pogoj za opravljanje gostinske dejavnosti na kmetiji tudi ustrežna usposobljenost. Veljala je izobrazba najmanj tretje stopnje gostinske, turistične ali kmetijsko-gospodinjske smeri ali uspešno opravljen 70-urni tečaj za nosilce turistične dejavnosti na kmetiji po programu Kmetijske svetovalne službe Slovenije.

Omenjeni tečaji so bili med kmeti dobro sprejeti. Potekali so na območjih posameznih kmetijsko-gozdarskih zavodov. Udeleženci so se seznanili s trendi v turizmu, s pomenom ohranjanja kulturne dediščine, z različnimi oblikami turistične dejavnosti na kmetijah, z notranjo in zunanjo ureditvijo prostorov za potrebe gostinske dejavnosti, spoznavali so potrebe gostov, se naučili komuniciranja in pravilnega odnosa do gosta. Seznanili so se tudi z zakonskimi obveznostmi, ki jih čakajo pri izvajanju dejavnosti. Del tečaja je bil namenjen spoznavanju načel zdrave prehrane in oblikovanju jedilnikov ter oblikovanju cen. V praktičnem delu izobraževanja so se posvetili pripravi in strežbi hrane ter pijače s poudarkom na ponudbi značilnih regionalnih jedi.

2. Po znanje in ideje v tujino

Na željo članov je združenje v letu 2007 organiziralo prvo večdnevno strokovno ekskurzijo v Francijo, ki jo je vsebinsko pripravila Tatjana Čop. Udeleženci so obiskali več francoskih turističnih kmetij ter veliko izvedeli o uspešnem trženju njihove ponudbe in vlogi povezovanja.

V naslednjih letih so si člani primere dobrih praks ogledali še na Bavarskem, Madžarskem, večkrat v Avstriji, pa v Toskani, na Južnem Tirolskem in v hrvaški Istri. Strokovno ekskurzijo z ogledi dobrih praks na področju dopolnilnih dejavnosti na Madžarskem leta 2015 je prek Mreže za podeželje sofinanciralo MKGP.

V podporo iskanju rešitev pri malih čistilnih napravah na podeželju je združenje oktobra 2012 v sodelovanju s KGZS in KGZS – Zavodom Celje organiziralo enodnevno ekskurzijo z ogledi dobrih praks s tega področja.

Na strokovni ekskurziji na koncu tečaja so obiskali več turističnih kmetij ter pridobljeno znanje obogatili še z izkušnjami kmetov, ki so se v turizmu na kmetiji že uveljavili. Izobraževanje so zaključili s predstavitvijo seminarske naloge, v kateri so s pomočjo pridobljenega znanja pripravili razvojni program za svojo kmetijo.

Svetovalci kmetijsko-gozdarskih zavodov imajo pri razvoju turistične dejavnosti na kmetiji zelo pomembno vlogo. Poleg svetovanja za registracijo in razvoj dejavnosti, ponudbe in dvig kakovosti izdelujejo tudi investicijske poslovne načrte za pridobivanje državnih in evropskih sredstev, pomagajo pri pridobitvi certifikatov nacionalnih poklicnih kvalifikacij, pri vzpostavitvi dobre higienske prakse, organizirajo promocijske prireditve za potrošnike, pomagajo pri razvoju blagovnih znamk, zaščiti porekla in trženju. Dajejo tudi podporo interesnemu povezovanju in uveljavljanju interesov kmetov pri sprejemanju zakonodaje.

Ekskurzija članov leta 2012, Bavarska

3. Letna srečanja članov ZTKS

Vsakoletna srečanja niso bila namenjena samo pregledu dela za preteklo leto, temveč tudi strokovnim aktualnim temam. Poleg turističnih kmetij so se srečanja vedno udeležili tudi svetovalke in svetovalci za dopolnilne dejavnosti in kmečko družino s kmetijsko-gozdarskih zavodov. Udeležence so po navadi pozdravili minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, župani občin, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice, direktor direktorata za turizem, direktorji in vodje kmetijskih zavodov po Sloveniji in direktor Slovenske turistične organizacije. Na prvi skupščini združenja, ki je bila 5. marca 1999 na Bledu, je prisotne pozdravil minister za malo gospodarstvo in turizem Janko Razgoršek. Od kmetijskih ministrov se je v letih 2011–2017 letnega srečanja redno udeleževal minister Dejan Židan.

Teme, ki so bile predstavljene v 20-letnem obdobju:

- Turizem na podeželju v Evropi – pričakovanja potrošnikov in razvoj ponudbe
- Specializirana ponudba na turističnih kmetijah
- Davčna zakonodaja
- Trendi v turizmu
- Možnosti dokupa pridelkov in izdelkov z drugih kmetij
- Zaposlovanje na kmetiji
- Odpadne vode na kmetijah in podeželju
- Živeti s podnebnimi spremembami
- Trošarina in alkoholne pijače
- Obdavčitve v kmetijstvu po novem
- Upokojenci in dopolnilna dejavnost na kmetiji
- Predstavitev rezultatov raziskave mnenj potrošnikov o kakovosti ponudbe turističnih kmetij
- Sodobni načini priprave in ponudbe govedine
- Ponudba ekoloških živil na turistični kmetiji
- Inovativnost na socialnih omrežjih
- Kako povečati obisk na turistični kmetiji z uporabo rezervacijskih sistemov
- Kulinarika in praznična ponudba na turističnih kmetijah
- Dediščina kot konkurenčna prednost turistične kmetije
- Dopolnilne dejavnosti so vitalno pomembne za prihodnost kmetij
- Dopolnilne dejavnosti in skupna kmetijska politika 2014–2020
- Podobo in ugled turizma na kmetiji ustvarja ponudba vsake posamezne turistične kmetije

V aprilu 2004 je bila medijsko zelo odmevna javna tribuna z naslovom Majhne slovenske kmetije na evropskem trgu, kjer je združenje opozorilo na problematiko zakola živali in predelave mesa za potrebe turistične dejavnosti na kmetiji. V prvih mesecih leta 2004 so namreč številne turistične kmetije po Sloveniji prejele odločbe v zvezi s prepovedjo zakola živali. Vsekakor je tudi javna tribuna pripomogla k rešitvi tega problema.

Ko se ozrem nazaj in pobrskam po spominu, kar ne morem verjeti, koliko različnih vsebin smo obdelali skupaj s kmeti. Spominjam se, da sem v prvih letih po ustanovitvi združenja na delavnicah uporabljala folije in grafoskop, pozneje pa smo začeli uporabljati prenosni računalnik in projektor. Zelo zanimive so bile tridnevne delavnice o uporabi računalnika za boljše komuniciranje z gosti, ki sem jih izvedla v letih 2000–2003 na območju vse Slovenije. Večina udeležencev se je takrat prvič srečala z računalnikom, z miško, disketo,

elektronsko pošto, tipkovnico ... Čeprav je to prvi dan bilo zanje velik izziv, so bili tretji dan že zadovoljni in polni optimizma, saj so videli, da vaja dela mojstra in da tudi za tiste nad 50 leti računalnik in e-pošta nista nikakršen bavljav. Veseli me, da so bili kmetje vedno željni novih znanj, saj so se zavedali, da morajo v korak s časom in da jim novo znanje omogoča napredek in večje zadovoljstvo njihovih gostov. **Renata Kosi, strokovna sodelavka za področje turizma na kmetiji na KGZS-Zavodu CE**

4. V gosteh na kmetiji

V pisarni Združenja turističnih kmetij Slovenije pogosto pozvoni telefon. Kličejo gostje, ki so se vrnili s počitnic na kmetiji in želijo sporočiti svoje mnenje, pa tudi člani združenja, ki potrebujejo informacije o strokovnih temah (prepoved obratovanja v določeni kategoriji, davek na dodano vrednost, vodenje evidenc, turistična taksa, prigrasitev dejavnosti ...). Z namenom, da se ne bi vse, kar je slišati po telefonu, povsem izgubilo, je nastalo glasilo – revija V gosteh na kmetiji. Izhajala je štirikrat na leto, in sicer od leta 2000 do leta 2003. Uredniški odbor so sestavljali: Ana Špeh, Branko Tremel, Aleš Topolšek, Renata Kosi in Jožica Krašovec. Izdajateljica je bila Kmetijska založba Slovenj Gradec, odgovorna urednica pa Jerneja Golob. Pozornost so ji namenili v Delovi turistični prilogi Trip, na Televiziji in Radiu Slovenija, na POP TV, na Slovenskem

turističnem radiu, Radiu Ognjišče, Radiu Kranj, Radiu Antena, v reviji Jana, Kmečkem glasu in reviji Turizem.

Novinarska konferenca ob izdaji revije

Predstavnica združenja Ana Špeh je na novinarski konferenci povedala, da se ZTKS čuti odgovorno za dvig kakovosti turističnih kmetij in da želi z zbranimi informacijami pomagati kmetom, da bi turistično dejavnost opravljali še bolje.

Uspelo nam je. Pred dnevi smo v sodelovanju s Kmetijsko založbo iz Slovenj Gradca izdali prvo številko naše nove revije. Poimenovali smo jo V gosteh na kmetiji. Lepa je in zanimiva. Z nagovorom Janka Razgorška, ministra za malo gospodarstvo in turizem. In predsednice Vilme, ki ugotavlja, da smo v kratkem času skupaj prehodili dolgo pot, in spodbuja k novim korakom. V rubriki Preko plotja je Renata pokukala k avstrijskim kolegom. Miša Novak iz Slovenske turistične organizacije predstavlja rast turizma kot gospodarske dejavnosti in napovedi za naprej. Aleš piše o najmlajših gostih na kmetijah. Na koncu so v poglavju Ljubezen

gre skozi želodec Aničini recepti za jedi iz zelenjave in kar celotedenski jedilnik za goste, ki so vegetarijanci. V času, odkar obstaja združenje, smo spoznali moč medijev in pomen obveščanja javnosti. Tudi revijo V gosteh na kmetiji bomo predstavili javnosti. V četrtek, 21. septembra 2000, na turistični kmetiji Pr' Krač na Dolskem. Vabila za novinarsko konferenco so že pripravljena. **Jožica Krašovec, svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na KGZS-Zavodu Celje in glavna urednica revije**

SLADKANA JAJCA

Ne vemo natančno, kako se je zgodilo – morda so se malce pozabavali navihani gostje-, a v solnici, ki je stala v zajtrkovalnici, se je namesto soli znašel sladkor. »Solnico« smo odnesli v kuhinjo in »sol« skorajda mesec dni uporabljali pri cvrtju jajc. Ker sami ne pokušamo jajc in ker gostje niso imeli pripomb – kar nas spominja na cesarjeva nova oblačila –, nismo vedeli, da za zajtrk pripravljamo sladkana jajca.

Pa so prišle počitnice, ko smo gostili tudi hiperaktivnega dečka. Za zajtrk si je zaželel jajca na oko in ko jih je zmazal, jih je prav posebej pohvalil. »Še jajca so na tej kmetiji sladka,« je dejal. Tedaj smo pogledali v solnico ...

(Turistična kmetija Dolinar-Krainer)

Čez dan si zažvižga, zapoje,
zvečer pa prav sladko zaspi.

IV. Čas setve še ni čas žetve

V teh letih je združenje pri različnih projektih sodelovalo s Kmetijsko-gozdarskim zavodom Celje, Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije in drugimi kmetijsko-gozdarskimi zavodi v Sloveniji. Številne projektne aktivnosti na področju usposabljanja in promocije so pomembno prispevale k dvigu kakovosti ponudbe turističnih kmetij in k boljši prepoznavnosti njihove ponudbe.

1. Počitnice brez meja (1998–2006)

Nekaj mesecev po ustanovitvi se je združenje skupaj s KGZS - Zavodom Celje povezalo z dvema sorodnima organizacijama turističnih kmetij avstrijske Koroške in Furlanije - Julijske krajine pri projektu Počitnice brez meja. Omenjeni projekt so finančno podprli EU – evropski sklad za regionalni razvoj, deželni vladi avstrijske Koroške in Furlanije - Julijske Krajine, v Sloveniji pa Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, ki je zagotovila tudi strokovno pomoč kmetijske svetovalne službe.

V okviru projekta je leta 1999 in pozneje še leta 2003 izšel kakovosten barvni katalog, v katerem so bili predstavljeni Slovenija, avstrijska Koroška in Furlanija - Julijska krajina, značilna turistična ponudba podeželja, kulinarika, najpomembnejše prireditve, namigi za izlete, naravne in kulturne znamenitosti in seveda turistične kmetije tega območja.

Novinarska konferenca v Vidmu, maj 1999

Posebnosti kataloga sta bila uporabniška kartica in blok kuponov pod imenom Počitnice brez meja, ki sta gostom kmetij zagotavljala dodatno ponudbo na turističnih kmetijah in popuste pri vstopnini za ogled najzanimivejših izletniških točk v vseh treh deželah.

Vsak partner je poskrbel za predstavitev kataloga ciljnim skupinam (tiskovne konference, sejmi, oglasi, direktna pošta ...).

Tako so ponudbo turističnih kmetij vseh treh dežel spoznale nove ciljne skupine gostov, ki jih brez dobrega partnerstva zaradi omejenih razpoložljivih finančnih sredstev sicer brez projekta ne bi mogli doseči.

2. Razvoj specializirane ponudbe na turističnih kmetijah (2001–2007)

Združenje je v sodelovanju s KGZS - Zavodom Celje v letu 2001 začelo projekt razvoja specializirane ponudbe turističnih kmetij z nastanitvijo, ki je bil odobren na javnem razpisu Ministrstva za gospodarstvo.

Že v letu 2001 je bila izdelana študija o možnostih in strategiji razvoja specializirane ponudbe na turističnih kmetijah v Sloveniji. Tridesetim kmetijam, ki so ponudbo prilagodile posameznim ciljnim skupinam gostov, je Kmetijsko-gozdarska zbornica prve znake specializirane ponudbe podelila že leta 2007.

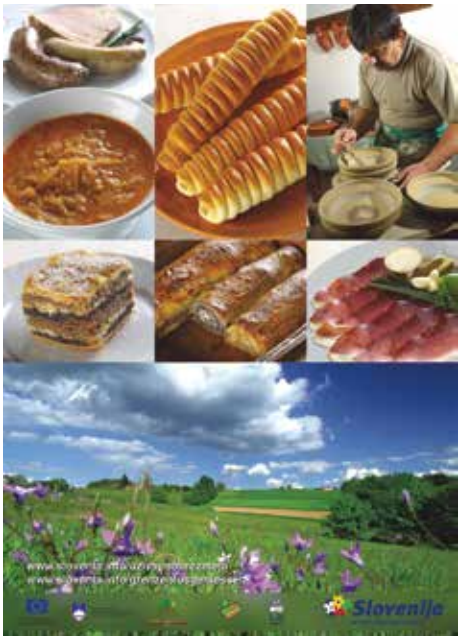

3. Uživajmo brez meja (2006–2007)

Združenje je s Kmetijsko-gozdarskim zavodom Celje in deželnim združenjem turističnih kmetij avstrijske Koroške sodelovalo pri čezmejnem projektu Uživajmo brez meja, ki ga je v okviru programa INTERREG III A Slovenija-Avstrija sofinancirala Evropska unija. Eden najpomembnejših rezultatov projekta je bil prvi slovenski prospekt te vrste, ki je na 32 straneh predstavljal najzanimivejša gastronomska doživetja in značilne jedi posameznih regij, od Gorenjske prek avstrijske Koroške do Prekmurja. Izšel je v nakladi 257.000 izvodov v slovenskem in nemškem jeziku. Skupaj s predstavniki deželnega združenja turističnih kmetij avstrijske Koroške je bilo v namige za gastronomske užitke vključenih več kot 1100 ponudnikov z obeh strani meje.

Projekt je kmete spodbudil, da v svojo ponudbo v večji meri vključujejo regionalne jedi in pijače. Poleg tega je z aktivnostmi tržnega komuniciranja vplival na večji obisk turistov in večje povpraševanje po regionalnih gastronomskih posebnostih. Izvedene so bile številne delavnice in večdnevni tečaji s področja regionalne gastronomije in komuniciranja z gosti, ki se jih je udeležilo več kot 500 ponudnikov. Pri izvajanju projekta so pomembno podporo pri motiviranju ponudnikov in pri izvedbi posameznih projektnih aktivnosti zagotovili svetovalci in svetovalke kmetijsko-gozdarskih zavodov na projektnem območju (KGZ Murska Sobota, KGZ Ptuj, KGZ Maribor, KGZ Celje in KGZ Kranj).

Projekt je kmete spodbudil, da v svojo ponudbo v večji meri vključujejo regionalne jedi in pijače. Poleg tega je z aktivnostmi tržnega komuniciranja vplival na večji obisk turistov in večje povpraševanje po regionalnih gastronomskih posebnostih.

Plakati in fotografije se še vedno uporabljajo na različnih promocijskih dogodkih.

Skupni katalog smo s partnerji iz Avstrije predstavili na novinarski konferenci, Dvor Jezeršek, 2007

4. Ohranimo gastronomsko dediščino (2008–2009)

Projekt je bil prek finančnega mehanizma EGP in norveškega finančnega mehanizma finančno podprt s subvencijo Islandije, Lihtenštajna in Norveške ter sofinanciran s sredstvi Republike Slovenije. Združenje je sodelovalo s sorodnim združenjem ponudnikov podeželskega turizma in tradicionalnih jedi na Norveškem (Norwegian Rural Tourism and Traditional Food).

V okviru projekta so se izvajale aktivnosti, ki so pripomogle k ohranjanju gastronomske dediščine tako pri ponudnikih kot pri potrošnikih. Med drugim je bil narejen zbirnik opisov lokalnih jedi in pijač štirinajstih gastronomskih regij od Soče do Bele krajine, na uradnem slovenskem turističnem portalu www.slovenia.info/uzivajmobrezmeja pa je bilo objavljenih 58 zanimivih in privlačnih turističnih programov za gastronomske izlete, popotovanja in počitnice.

Na portalu so bili skupaj s fotografijami Toma Jeseničnika postavljeni tudi izbrani recepti regionalnih jedi v slovenskem in angleškem jeziku.

Recepte so lahko bralci šest mesecev zaporedoma spremljali v reviji Jana, ki je objavila tudi reportažo o gastronomski ponudbi na norveškem podeželju.

Projektne aktivnosti so se odvijale na območju štirinajstih gastronomskih regij: Ljubljana in njena okolica, Zasavje, Notranjska, Dolenjska, Kočevska, Bela krajina, Posavje in Bizeljsko, Rovtarsko, Idrijsko, Cerkljansko, Dolina Soče, Goriška Brda, Goriška, Vipavska dolina, Kras, Brkini, Kraški rob in Slovenska Istra.

Pomembno vlogo pri motiviranju ponudnikov so zagotovili svetovalci in svetovalke kmetijsko-gozdarskih zavodov Celje, Nova Gorica, Ljubljana in Novo mesto ter člani upravnega odbora združenja.

Prav kmetijski svetovalci in svetovalke z aktivnostmi, ki jih izvajajo v okviru javne službe kmetijskega svetovanja in v okviru nekaterih projektov, pomembno prispevajo k varovanju dediščine na podeželju, saj skrbijo za usposabljanje ponudnikov, predstavitev regionalnih posebnosti na prireditvah in za različne oblike ocenjevanja kakovosti izdelkov na državnih in lokalnih razstavah.

Projekt je podprla Slovenska turistična organizacija, ki je omogočila, da so bili recepti regionalnih jedi in namigi za gastronomska doživetja postavljeni na uradni slovenski turistični portal. V namige je bilo vključenih več kot 360 ponudnikov na podeželju.

Novinarska konferenca, Pr' Krač, 2009

Kultura delovanja turističnih kmetij na Slovenskem je starejši pojav od 20-letnice združenja, ki jo praznujemo. Že v 60. letih 20. stoletja smo dobili priročnik za delovanje turističnih kmetij, ki je bil, žal, metodološko in uporabno zastarel. Zato je bilo treba kar veliko izobraževalnih prizadevanj, da se je stanje na posameznih področjih delovanja in pojavnosti turističnih kmetij začelo postopoma spreminjati na boljše. Še zlasti pri urejanju zunanje in notranje podobe kmetij in prehranske ponudbe. Na prvo mesto bi moral postaviti pomenovanje. Vse od začetkov vztrajno ohranjamo nepravilni izraz kmečki turizem namesto turistična kmetija, turizem na vasi, zelo pogojno tudi turizem na podeželju. Pogosto sem sodeloval pri izobraževanjih, na katerih je

bilo treba močno popravljati poglede, povezane s kičastim krašenjem bivalnih notranjščin, nerazumevanjem lokalne in regionalne prehrane v sodobni kulinarčni ponudbi na kmetijah, odnosi do hišnih in krajevnih šeg in navad ter drugih področij, ki tako odločilno opredeljujejo drugačne načine preživljanja prostega časa, dožemanja drugih kultur, vsakdanjikov in praznikov. Zato Združenje turističnih kmetij ni namenjeno le svojim članom, temveč predvsem tistim posameznikom ali skupinam turistov, ki si jih bomo morali v prihodnje za to obliko turizma vzgajati na novo. Predvsem pa resno poskrbeti, da bomo imeli še vitalne kmetije, ki bodo poleg kmetijstva razvijale tudi turistično dejavnost.

Dr. Janez Bogataj

5. Qualitool (2008–2010)

Združenje je skupaj s Kmetijsko-gozdarskim zavodom Celje sodelovalo pri mednarodnem projektu Qualitool, ki ga je izvajalo latvijsko združenje za turizem na podeželju Lauku Celotajs. Projekt, v katerem so bili partnerji tudi evropsko združenje za turizem na podeželju Eurogites ter sorodne organizacije v Španiji, Grčiji in Bolgariji, je sofinancirala Evropska unija v okviru programa Leonardo da Vinci. Razvit je bil spletni pripomoček za usposabljanje, ki ponuja številne fotografije in nasvete v zvezi z minimalnimi merili za ocenjevanje kakovosti nastanitvenih zmogljivosti pri ponudnikih podeželskega turizma. Poleg tega je bila v vseh državah vključenih partnerjev narejena obsežna raziskava o pričakovanju gostov v zvezi s kakovostjo ponudbe turizma na podeželju.

6. Spoznavajmo in uživajmo (2014–2015)

Kmetijsko-gozdarski zavod Celje in Združenje turističnih kmetij Slovenije sta sodelovala tudi pri čezmejnem projektu Spoznavajmo in uživajmo, ki sta ga v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško sofinancirala Evropska unija – Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija – Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Projekt se je izvajal na območju Savinjske regije in Krapinsko-zagorske županije. Kmetijsko-gozdarski zavod Celje je imel vlogo vodilnega partnerja, drugi partnerji pa so bili poleg Združenja turističnih kmetij Slovenije še Krapinsko-zagorska županija, Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije in Zagorska razvojna agencija.

Izdan je bil prospekt Spoznavajmo in uživajmo v slovenskem, hrvaškem in angleškem jeziku, ki na 32 straneh predstavlja turistična doživetja, polna vonjev in okusov jedi in pijač ter občutij narave. Večino izvodov v angleščini, hrvaščini in slovenščini so razdelili na najpomembnejših in največjih turističnih sejnih v Evropi.

Sploh ni bil mačji kašelj oblikovati toliko inovativnih projektnih idej in odobrene projekte dobro izpeljati. Veselile smo se odobritve vsakega projekta posebej, saj smo vedele, da bomo v sodelovanju z združenjem zopet lahko naredile nekaj dobrega za razvoj in promocijo kmetij v Sloveniji. Veliko inovativnih rešitev, slikovitih fotografij, novih prijateljstev ... bo z nami še dolga leta, saj veste: »Kar seješ, to žanješ.«
Vesna Čuček, vodja oddelka za kmetijsko svetovanje na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Celje in vodja projektov

Ker je bil cilj projekta povezati ponudnike obmejnih regij, je bilo oblikovanih več kot 30 turističnih programov kulinaričnega turizma, od ogledov kmetij, pokušin, delavnic in tečajev priprave jedi na kmetijah, obiskov kulinaričnih prireditelj, doživetij ob odprtih ognjiščih na prostem do čezmejnih kulinaričnih potovanj in piknikov v naravi. Programi so predstavljeni na osrednjem slovenskem turističnem portalu www.slovenia.info, spletni strani turističnih kmetij Slovenije www.turisticnekmije.si in spletni strani Krapinsko-zagorske županije www.tzkzz.hr.

7. Pomoč članom, ki so se znašli v težavah (požari, bolezni)

Združenje je večkrat pomagalo svojim članom, ki so zašli v težave zaradi nesreč ali bolezni. Tako so člani leta 1999 na prvi skupščini zbrali prostovoljna sredstva za kmetijo Firbas, kjer je pogorel hlev, v letu 2013 so pomagali eni od članic, ki je hudo zbolela, avgusta 2016 pa so priskočili na pomoč še kmetiji Jeglijenk, na kateri je pogorelo gospodarsko poslopje s hlevom.

8. Članstvo v različnih organizacijah

Že po nekaj mesecih delovanja združenja je predsednica v juniju 1998 podpisala pogodbo o sodelovanju s Turistično zvezo Slovenije in Nacionalnim turističnim združenjem.

V letu 2004 je združenje postalo član evropskega združenja za turizem na podeželju EuroGites (European Federation of Rural Tourism, www.eurogites.org), ki ima sedež v Španiji. Vanj je včlanjenih 35 združenj iz 27 evropskih držav. Združenje je bilo uradno sprejeto v Eurogites na generalni skupščini v Latviji, ki sta se je udeležili tedanja predsednica združenja Vilma Topolšek in Vesna Čuček iz KGZS - Zavoda Celje.

Konec maja 2008 je združenje skupaj s KGZS - Zavodom Celje organiziralo generalno skupščino Eurogites, ki se je odvijala na turistični kmetiji Mulej na Selu pri Bledu. Udeležilo se je 22 predstavnikov združenj iz različnih evropskih držav (Velike Britanije, Francije, Poljske, Madžarske, Latvije, Avstrije, Hrvaške, Romunije, Španije, Portugalske) in Izraela. V okviru štiridnevnega bivanja v Sloveniji (na dveh turističnih kmetijah na Selu pri Bledu) so si udeleženci skupščine ogledali primere dobrih praks turizma na podeželju na Gorenjskem.

Večina udeležencev skupščine je bila v Sloveniji prvič v življenju. Doživetja na slovenskem podeželju pa so jih tako navdihnila, da so si zaželeli še večkrat priti v Slovenijo.

Hans Embacher, takratni podpredsednik združenja Eurogites in direktor avstrijskega združenja Urlaub am Bauernhof, je povedal, da so najgloblji vtis nanj naredili raznolika regionalna gastronomija in kmetije, ki so ponosni na svoje odlične proizvode in jedi, ki jih znajo gostom tudi zelo dobro predstaviti.

V vseh letih je združenje uspešno sodelovalo tudi s KGZS, med drugim pri pripravi štirih publikacij o slovenskih regionalnih jedeh: Dobrote slovenskega podeželja (2008), Kuhajmo domače (2010), Diši, diši iz domače kuhinje (2012) in Okusne jedi gostoljubnih ljudi (2016).

9. Sodelovanje pri organizaciji posebnih dogodkov

Združenje je pritegnilo pozornost javnosti tudi z organizacijo posebnih dogodkov doma in v tujini. Turistične kmetije so sodelovale na številnih dogodkih za tuje novinarje, veleposlanike, predstavnike turističnih organizacij, kjer so vedno in odlično poskrbele za pogostitev s hišnimi in regionalnimi dobrotami in pijačami.

Osemindvajsetega avgusta 1999 je združenje na povabilo Nacionalnega turističnega združenja poskrbelo za pogostitev udeležencev pomembnega svetovnega kongresa Aiest (Mednarodnega združenja znanstvenih strokovnjakov v turizmu) v Portorožu, ki se ga je udeležilo 150 turističnih strokovnjakov iz 29 držav. S svojimi kulinarčnimi specialitetami, izbranimi vini in gostoljubnostjo je sedem turističnih kmetij iz različnih slovenskih pokrajin navdušilo visoke goste. Glede na to, da prav ti turistični strokovnjaki oblikujejo mnenje strokovne javnosti, je bila predstavitev za turistične kmetije, ki sicer po obsegu prenočitvenih zmogljivosti pomenijo le skromen del turistične ponudbe v Sloveniji, enkratna priložnost.

Poleg tega je ZTKS v sodelovanju z Oddelkom za kmetijsko svetovanje Celje pripravilo sprejem za več kot 400 udeležencev tradicionalnega dvodnevne posvetovanja kmetijske svetovalne službe (22. novembra 1999 na Bledu). Topel sprejem turističnih kmetij, ki je vključeval pogostitev s kulinarčnimi specialitetami celjske in koroške regije in predstavitev dela ZTKS na panojih v preddverju, je navdušil predstavnike ministrstev, vlade, kmetijskih zadrug, kmetijskih podjetij, kmetijske svetovalne službe in ne nazadnje tudi predstavnike medijev.

V drugi polovici septembra leta 2000 je združenje na povabilo MKGP in Društva slovensko-danskega prijateljstva sodelovalo pri promociji Slovenije na Danskem pod naslovom Slovenski dnevi v Aarhusu. Pri tem dogodku je sodelovalo pet turističnih kmetij (Firbas, Urška, Tremel, Šeruga in Mavretič) in strokovna sodelavka združenja. Kmetije so ob slovesnem odprtju poskrbele za pestro in raznovrstno kulinarčno pogostitev, na katero so bili povabljeni številni visoki gostje.

Na povabilo Lions kluba Ilirija Ljubljana je v juniju 2004 združenje sodelovalo na dobrodelni prireditvi, ki se je odvijala na vrtu protokolarnega objekta Vile Podrožnik v Ljubljani. Pet turističnih kmetij (Firbas, Urška, Mavretič, Grapar in Ljubica) je poskrbelo za izbrane sladke hišne dobrote.

Kmetijska oddaja Ljudje in zemlja je ena najstarejših oddaj TV Slovenija, saj bo leta 2018 praznovala 60-letnico. Oddaje, namenjene kmetijstvu, so bile od nekdaj izobraževalne, svetovalne in informativne. V njih so redno dobivali prostor tudi slovenske turistične kmetije in katalog Združenja turističnih kmetij Slovenije. V zadnjih dveh desetletjih smo nosilcem turistične dejavnosti na kmetijah s pomočjo predstavnikov KSS skušali čim bolj nazorno približati zahteve pri uvedbi sistema Haccap in pri registriranju dopolnilnih

dejavnosti, seznanjali pa smo jih tudi z zakonodajnimi novostmi pred vstopom v Evropsko unijo in po njem. Na slovenskih turističnih kmetijah so povsod neverjetno gostoljubni in prijazni, zato jih s televizijsko ekipo zelo radi obiščemo. Tudi v prihodnje se bomo trudili ter svojim gledalcem v sliki in besedi predstavljati pestro turistično ponudbo slovenskega podeželja.

Irma Ferlinc Guzelj, urednica oddaje Ljudje in zemlja

Oktobra 2008 je združenje na povabilo Društva turističnih novinarjev Slovenije poskrbelo za pogostitev vseh udeležencev jubilejnega, 50. svetovnega kongresa turističnih novinarjev in piscev o turizmu (FIJET), ki je potekala v Sloveniji. V kongresnem centru na Brdu je 15 turističnih kmetij pripravilo hladno pogostitev z regionalnimi dobrotami. Ta dan sta bila predstavljena tudi združenje in celovita ponudba slovenskih turističnih kmetij. Udeleženci kongresa, ki so bili nad izborom jedi zelo presenečeni, pa so prejeli tudi izbor 13 regionalnih receptov v angleškem jeziku.

10. Humanitarna aktivnost v letu 1998: jesenske počitnice za otroke iz Posočja

Oktobra 1998 je združenje na pobudo takratnega podpredsednika Alojza Firbasa organiziralo humanitarno akcijo, v okviru katere je več turističnih kmetij po vsej Sloveniji med jesenskimi šolskimi počitnicami gostilo otroke iz Posočja (zaradi nedavnega potresa). Ob tej priložnosti je združenje medijem poslalo sporočilo za objavo in večina jih je temu dogodku namenila precej pozornosti. Nekateri mediji so na turističnih kmetijah, ki so gostile otroke, pripravili obširne reportaže (Jana, Radio Kranj, POP TV, Nedelo, Kmečki glas).

Turistična dejavnost na kmetiji je ena najzahtevnejših in najodgovornejših dopolnilnih dejavnosti. To je dejavnost, pri kateri niso dovolj urejena domačija in neokrnjena narava ter izvrstne domače jedi, potrebni sta predvsem predanost in srčnost družine. Tam, kjer goste sprejmejo po domače, tja se radi vračajo. Zato še vedno velja, da smo turizem ljudje. In čeprav je vsaka turistična kmetija edinstvena v svoji podobi in ponudbi, pa nas povezujejo skupni interesi. Taki, ki niso odvisni le od naših želja in dela, temveč od drugih, višjih državnih ustanov. Zato je vloga Združenja turističnih kmetij Slovenije neprecenljiva. Dvajset let morda res ni dolga doba, pa vendar smo v tem obdobju dosegli

veliko. Prepoznavnost in ugled turističnih kmetij sta se ob podpori Združenja turističnih kmetij Slovenije močno dvignila, dosegli smo nujne zakonodajne spremembe ter se veliko izobraževali: odkrivali naše etnološko izročilo, pridobivali nova gastronomsko-kulinarčna znanja in trženjske spretnosti, ki nam pomagajo utirati pot med domače in tuje goste. Vesela sem, da gostje prepoznajo dodano, višjo vrednost turističnih kmetij, ki postajajo pomemben del turistične ponudbe ne le na podeželju, temveč v vsej Sloveniji. V čast si štejemo, da smo del našega združenja že od samega začetka delovanja.

Barbara Štern

PTIČEK BREZ GNEZDA

V času, ko gnezdiyo vrabci in lastovke, smo imeli v gosteh družino iz Združenih držav Amerike. Zjutraj je eden od otrok na tleh našel golega, a še živega ptičjega mladička, vrabčka, ki je padel iz gnezda. Zbrala se je cela ameriška družina in vztrajali so, naj »padalca« peljemo v zavetišče za živali, a smo jim odgovorili, da je pravzaprav čudež, da je ptiček preživel padec – če ne umre zaradi padca, ga ponavadi najde (in pohrusta) maček ... Da bi se izkazali, da nam je mar za živali, smo vrabčka odložili v lastovičje gnezdo, misleč, da ga mati lastovica ne bo marala. A ga je posvojila in družini

je izginila skrb z obraza. Naslednje jutro so se poslovili in odpeljali v Avstrijo, od koder so imeli rezerviran let v domovino. Toda ugotovili so, da so pri nas pozabili kovčke – in to ne v sobi, kot so mislili, temveč zunaj, na travniku. Pred odhodom so namreč v lastovičjem gnezdu znova preverili, ali je z vrabčkom vse, kot mora biti, in v tej vne mi pozabili na prtljago, ki je nato za njimi romala s hitro pošto.

(Turistična kmetija Pri Martinovih)

Kdor prej pride,
prej pomaga.

Hitra in učinkovita
asistenca
Zavarovalnice Triglav
za kolo in kolesarja.

080 2864

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Cerkno

OBČINA CERKNO

Cerkljanska vabi s svojimi naravnimi lepoto-
tami, bogato kulturno dediščino, prepros-
tostjo in očarljivostjo. Odpravite se na
obisk arheološkega najdišča Divje babe ali
obiščite Partizansko bolnico Franja, ki nosi
Znak evropske dediščine. Podajte se na

potep po sprehajalnih in kolesarskih poteh
ter se ob tem prepustite mamljivi cerkljanski
kulinariki. V zimskem času se lahko predate
radostim na najmodernejšem slovenskem
smučišču in podoživite pustni čas z našimi
edinstvenimi Laufarji.

MENJAVA BANKE JE ENOSTAVNA!

Izkoristite aktualno ponudbo za še ugodnejše bančno
poslovanje s paketom za nove in stalne stranke.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

www.dbs.si

Dolina Soče

Tolmin

Mestece se sonči na terasi nad sotočjem Soče in Tolminke.
Muzej, staro mestno jedro in ostaline srednjeveškega
gradu pričajo o burnih starih časih, v dolini Tolminke pa
stoji najlepši spomenik iz prve svetovne vojne, spominska
cerkev sv. Duha v Javorci. Le lučaj iz mesta se nahajajo slikovita
Tolminska korita, največja naravna znamenitost v občini.

Občina Tolmin

OBČINA CERKNICA

I FEEL
SLOVENIA

Združenje turističnih kmetij Slovenije
Trnoveljska cesta 1, SI-3000 Celje
telefon: +386 3 491 64 80, +386 3 491 64 81
e-pošta: ztks@siol.net

www.turisticnekmjetije.si
www.slovenia.info
www.eurogites.org

 Farmstay Slovenia

 #FarmstaySlovenia

Za razvoj slovenskega podeželja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

T: 01 513 66 00 • F: 01 513 66 50

E: kgzs@kgzs.si • S: www.kgzs.si